

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання наглядової ради
ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»
від «26» червня 2024 року № 13

СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН РОЗВИТКУ
приватного акціонерного товариства «Експортно-кредитне агентство»
на 2025-2029 роки

Код за ЄДРПОУ: 42644659

Київ - 2024

ЗМІСТ

СКОРОЧЕННЯ	3
1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	4
2. АНАЛІЗ СЕРЕДОВИЩА	7
2.1. Аналіз внутрішнього середовища.....	7
2.2. Аналіз світового зовнішнього середовища.....	11
2.3. Аналіз зовнішнього середовища в Україні.....	18
2.4. SWOT-аналіз.....	30
3. МІСІЯ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	33
4. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ, ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ	34
4.1. Стратегічні напрями, цілі та завдання.....	34
4.2. Ключові індикатори (кількісна оцінка).....	44
5. РЕСУРСИ	48
6. ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ	48
7. КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ	51
8. ВИСНОВКИ	54

СКОРОЧЕННЯ

АСЕАН (від англ. Association of South-East Asian Nations) – Асоціація держав Південно-Східної Азії.

Бернський союз – Міжнародний союз страховиків кредитів та інвестицій.

ВВП – внутрішній валовий продукт.

ВПК – військово-промисловий комплекс.

ЕКА – приватне акціонерне товариство «Експортно-кредитне агентство».

ЄДРПОУ – Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України.

ЄС – Європейський Союз.

Закон №1792 – Закон України «Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності» №1792-VIII від 20 грудня 2016 року.

ЗЕД – зовнішньоекономічний договір (контракт).

ІТ – інформаційні технології.

КВЕД – класифікація видів економічної діяльності.

КПЕ – ключові показники ефективності.

МСБ – малий та середній бізнес.

МВФ – Міжнародний валютний фонд.

НБУ – Національний банк України.

ОВДП – Облігації внутрішніх державних позик України.

ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

ООН - Організація Об'єднаних Націй.

Постанова №65 – Постанова Кабінету Міністрів України №65 від 7 лютого 2018 року «Питання утворення Експортно-кредитного агентства».

Постанова НБУ №351 – Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» №351 від 30 червня 2016 року.

Статут – Статут приватного акціонерного товариства «Експортно-кредитне агентство», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України №65 від 7 лютого 2018 року «Питання утворення Експортно-кредитного агентства».

Стратегія розвитку фінансового сектору України – Стратегія розвитку фінансового сектору України, погоджена Радою з фінансової стабільності 19 липня 2023 року, затверджена рішенням Правління Національного банку України № 299-рш від 29 серпня 2023 року.

США – Сполучені Штати Америки.

Товариство – приватне акціонерне товариство «Експортно-кредитне агентство».

УКО – уповноважений колегіальний орган.

УКТ ЗЕД – Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

ЮНКТАД (від англ. United Nations Conference on Trade and Development) - Конференція ООН з торгівлі та розвитку.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Код підприємства за ЄДРПОУ: 42644659.

Місцезнаходження (юридична адреса): 01103, м. Київ, бульвар Миколи Міхновського, будинок 28.

Предметом діяльності підприємства відповідно до КВЕД є:

65.12 Інші види страхування, крім страхування життя (основний);

65.20 Перестраховання;

40.22 Консультування з питань комерційної діяльності й керування.

Приватне акціонерне товариство «Експортно-кредитне агентство» є експортно-кредитним агентством України, утвореним 23 листопада 2018 року на виконання Закону №1792 за рішенням Кабінету Міністрів України (Постанова №65).

ЕКА утворене у формі акціонерного товариства та є юридичною особою приватного права, що провадить діяльність на комерційній основі, єдиним засновником та акціонером якого є держава в особі Кабінету Міністрів України. Розмір державної частки в статутному капіталі Товариства становить 100%. Управління корпоративними правами, що належать державі у статутному капіталі ЕКА, здійснює Кабінет Міністрів України через уповноважений ним орган управління – Міністерство економіки України.

Частиною третьою статті 2 Закону №1792 передбачено, що засновником та акціонером ЕКА, якому належить не менше 50 відсотків статутного капіталу плюс одна акція (мінімальна частка корпоративних прав держави у статутному капіталі ЕКА), є держава в особі Кабінету Міністрів України. Стосовно мінімальної частки корпоративних прав держави у статутному капіталі ЕКА не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути відчуження цих корпоративних прав з державної власності. У разі часткового набуття корпоративних прав держави іншими акціонерами, крім держави, такі акціонери ЕКА зобов'язані попередньо погодити з Національним банком України у встановленому ним порядку набуття та/або збільшення істотної участі в ЕКА. Таким чином, допускається відчуження частки корпоративних прав держави у статутному капіталі ЕКА з урахуванням положень статті 2 Закону №1792.

Метою діяльності Товариства є стимулювання масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження.

Частиною другою статті 4 Закону №1792 визначено основні завдання ЕКА, а саме:

– захист українських експортерів від ризику неплатежів та фінансових втрат, пов'язаних з виконанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів), шляхом страхування, перестраховання та гарантування;

– захист українських експортерів від ризику фінансових втрат, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження, шляхом страхування, перестраховання;

– впровадження сучасних фінансових технологій у зовнішній торгівлі та механізмів підтримки експорту шляхом страхування, перестраховання та гарантування;

– розвиток експорту товарів (робіт, послуг) українського походження, підвищення конкурентоспроможності товарів (робіт, послуг) українського походження на світових ринках;

– участь у реалізації програм часткової компенсації відсоткової ставки за експортними кредитами;

– співпраця з міжнародними та іноземними фінансовими організаціями, урядами іноземних держав, іноземними банками та експортними агентствами, у тому числі для

аккумуляції міжнародної фінансової допомоги, забезпечення зростання експорту та економіки України, виконання боргових зобов'язань ЕКА.

ЕКА провадить діяльність із страхування, перестраховування та надання гарантій відповідно до Закону №1792 та нормативно-правових актів, прийнятих для реалізації положень цього Закону, статуту ЕКА, внутрішніх документів ЕКА, що включає такі види діяльності:

1) страхування та перестраховування експортних кредитів, а також страхування та перестраховування від воєнних та/або політичних ризиків кредитів українських суб'єктів господарювання, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження;

2) страхування та перестраховування факторингу;

3) страхування та перестраховування зовнішньоекономічних договорів (контрактів);

4) страхування та перестраховування прямих інвестицій з України, а також страхування та перестраховування прямих інвестицій в Україну від воєнних та/або політичних ризиків;

5) страхування та перестраховування акредитивів;

6) страхування та перестраховування договірних банківських гарантій;

7) надання зустрічних гарантій банкам українських експортерів;

8) участь у реалізації програм часткової компенсації відсоткової ставки за експортними кредитами;

9) консультативна діяльність;

10) інші види діяльності із страхування та перестраховування, що не суперечать меті діяльності ЕКА та визначаються відповідно до вимог частини другої статті 6 Закону №1792.

Страхування та перестраховування від воєнних та/або політичних ризиків кредитів українських суб'єктів господарювання, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження, а також страхування та перестраховування прямих інвестицій в Україну від воєнних та/або політичних ризиків були додані до переліку видів діяльності Товариства на підставі Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності" щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків» №3497-IX від 22 листопада 2023 року (набув чинності 01 січня 2024 року). На виконання положень вказаного закону Постановою Кабінету Міністрів України №388 від 9 квітня 2024 року затверджено Перелік воєнних та політичних ризиків та Умови і порядок страхування (перестраховування) воєнних та політичних ризиків під час здійснення видів діяльності Експортно-кредитного агентства».

ЕКА здійснює діяльність із страхування відповідно до вимог Закону України «Про страхування» з урахуванням особливостей, встановлених Законом №1792. На діяльність ЕКА із страхування та перестраховування не поширюються вимоги Закону України «Про страхування» щодо врегулювання переддоговірних відносин та розкриття інформації клієнтам до укладення договору страхування. Положення законів України «Про страхування» та «Про фінансові послуги та фінансові компанії» поширюються на діяльність ЕКА з урахуванням особливостей, встановлених Законом №1792.

Згідно з Законом №1792, діяльність ЕКА із страхування, перестраховування та гарантування здійснюється виключно щодо товарів, робіт, послуг українського походження у значеннях, наведених у частині першій статті 1 Закону №1792 та спрямовується на стимулювання виробництва та експорту таких товарів, робіт, послуг. При цьому ЕКА не здійснює підтримку експорту товарів, що характеризуються за кодами згідно з УКТ ЗЕД, визначеними у частині другій статті 8 Закону №1792.

ЕКА є страховиком із спеціальним статусом, що здійснює діяльність на підставі ліцензії на здійснення діяльності ЕКА, що включає страхування, перестрахування, надання гарантій.

Державне регулювання та нагляд за діяльністю Товариства здійснює НБУ з урахуванням особливостей, встановлених Законом №1792.

Порядок видачі та анулювання ліцензії встановлено Постановою Правління НБУ «Про затвердження Положення про ліцензування Експортно-кредитного агентства та умови провадження ним діяльності із страхування, перестрахування, надання гарантій та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» №1 від 06 січня 2023 року.

Рішенням НБУ №21/224-рк від 06 лютого 2023 року Товариство включено до Державного реєстру фінансових установ.

Рішенням НБУ №21/2397-рк від 25 грудня 2023 року ухвалено видати Товариству безстрокову ліцензію на здійснення діяльності експортно-кредитного агентства, що включає страхування, перестрахування, надання гарантій.

Пунктом 60 розділу «Г. Фінансовий сектор» Листа про наміри до Міжнародного валютного фонду №31066/0/2-23 від 01 грудня 2023 року, українська сторона зобов'язалася до кінця листопада 2024 року розробити стратегію для Експортно-кредитного агентства відповідно до загальних цілей розвитку фінансового сектору.

Цей Стратегічний план розвитку ЕКА розроблено у зв'язку з необхідністю визначення стратегічних цілей та завдань Товариства, які спрямовані на створення умов його стабільного функціонування і фінансової стійкості та є зрозумілими і прозорими для експортерів, інших учасників ринку експорту та працівників ЕКА. А також для забезпечення підвищення ефективності діяльності ЕКА на шляху до досягнення мети.

Стратегічний план розвитку ЕКА розроблено відповідно до Закону України №1792, Постанови №65, Постанови НБУ №1, Стратегії розвитку фінансового сектору України, Методичних рекомендацій з питань методологічного забезпечення складання середньо- та довгострокових стратегічних планів розвитку державних підприємств, державних акціонерних товариств та господарських структур, затверджених Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України №971 від 14 серпня 2013 року, Наказу Міністерства економіки України «Про затвердження форм та Порядку подання і затвердження стратегічного плану розвитку, звіту про виконання стратегічного плану розвитку та інформації про затвердження стратегічних планів розвитку суб'єктів господарювання державного сектору економіки та їх виконання» №2897 від 16 вересня 2022 року, власних досліджень та вивчення провідних міжнародних практик, а також з урахуванням рекомендацій, наданих за результатами місії технічної допомоги Світового банку.

2. АНАЛІЗ СЕРЕДОВИЩА

2.1. Аналіз внутрішнього середовища

З моменту утворення, а саме з 23 листопада 2018 року, ЕКА пройшло шлях організаційно-адміністративної еволюції та розвитку. Протягом 2019-2021 років діяльність Товариства була зосереджена на забезпеченні затвердження ключових внутрішніх документів, які важливі для повноцінного функціонування ЕКА, створенні ефективної організаційної структури та формуванні професійного колективу.

У 2022 році Товариство не припиняло своєї діяльності незважаючи на розпочатий 24 лютого 2022 року широкомасштабний наступ Російської Федерації на Україну. Цього ж року відбулися важливі зміни у нормативно-правовому регулюванні діяльності ЕКА, а саме:

– у березні 2022 року внесено зміни до Закону №1792, у тому числі розширено перелік товарів переробної промисловості згідно з кодами УКТ ЗЕД, експорт яких ЕКА може підтримувати при здійсненні своєї основної діяльності; визначено, що державне регулювання та нагляд за діяльністю Товариства здійснюватиме НБУ; покращено систему корпоративного управління тощо;

– Постановою Правління НБУ №95 від 09 травня 2022 року «Про внесення змін до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» внесено зміни до Постанови НБУ №351 в частині визначення, що гарантії/договори страхування Товариства є прийнятним видом забезпечення із коефіцієнтом ліквідності забезпечення 0,85 та встановлення критеріїв та умов, за яких гарантії/договори страхування Товариства є прийнятними;

– Постановою Кабінету Міністрів України №229 від 14 березня 2023 року «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва» внесено зміни до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 28 від 24 січня 2020 року, та передбачено, що кредитний договір може містити умови про сплату суб'єктом підприємництва уповноваженому банку плати страховику за страхування фінансових ризиків, чим фактично дозволено поєднувати послуги Товариства з державною програмою «Доступні кредити 5-7-9%».

У 2023 році Товариство на виконання прикінцевих та перехідних положень Закону України №2154-ІХ від 24 березня 2022 року «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення ефективного функціонування експортно-кредитного агентства» успішно привело свою діяльність у відповідність із зазначеним законом та отримало ліцензію на здійснення діяльності Експортно-кредитного агентства. Серед іншого, здійснювалася розробка/оновлення внутрішніх документів з урахуванням внесених змін до законодавства, необхідних для забезпечення функціонування комплексної та адекватної системи внутрішнього контролю, таких як політики із страхування, перестраховування та надання гарантій, внутрішні положення ЕКА щодо системи внутрішнього контролю, політики системи внутрішнього контролю, інших документів, спрямованих на забезпечення комплексної та дієвої системи функціонування ЕКА.

Зазначені вище зміни сприяли підвищенню попиту на послуги ЕКА. У 2023 році діяльність Товариства зосереджувалася на збільшенні обсягів підтриманого експорту шляхом вдосконалення та просування страхових продуктів Товариства, поширення обізнаності експортерів та інших бенефіціарів про можливості і переваги страхування фінансових ризиків, а також шляхом вивчення досвіду іноземних експортно-кредитних агентств.

Станом на грудень 2023 року у Товаристві діяло 6 страхових продуктів:

1) 4 продукти зі страхування експортних кредитів: 1 продукт страхування експортних кредитів портфельним методом та 3 продукти страхування експортних кредитів з індивідуальною оцінкою ризику;

2) 1 продукт страхування зовнішньоекономічних договорів (контрактів);

3) 1 продукт страхування банківських гарантій.

У травні 2024 року з метою реалізації положень Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про фінансові механізми стимулювання експортної діяльності" щодо страхування інвестицій в Україні від воєнних ризиків» №3497-ІХ від 22 листопада 2023 року, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №388 від 9 квітня 2024 року, якою було затверджено Перелік воєнних та політичних ризиків та Умови і порядок страхування (перестраховування) воєнних та політичних ризиків під час здійснення видів діяльності Експортно-кредитного агентства», Товариством було запроваджено 2 нових продукти, а саме:

- продукт страхування прямих інвестицій в Україну від воєнних та/або політичних ризиків;

- продукт страхування від воєнних та/або політичних ризиків кредитів українських суб'єктів господарювання, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження.

Протягом 2022-2023 років ЕКА забезпечило підтримку 138 зовнішньоекономічних договорів (контрактів), за якими було зазначено обсяг експортної виручки в розмірі 11,03 млрд гривень. Обсяг наданого банками у співпраці з ЕКА фінансування українським експортерам становить 1,34 млрд гривень. Сума отриманої страхової премії сягнула 14,56 млн гривень.

Таким чином, кожна 1 гривня зобов'язань Товариства створювала 9,3 гривень валютної виручки українських експортерів передбаченої відповідними контрактами.

Найбільш затребуваним напрямом діяльності ЕКА є страхування експортних кредитів (99% отриманих премій, 96% зобов'язань), оскільки ці продукти полегшують доступ українських експортерів до банківського фінансування на виконання зовнішньоекономічного договору (контракту) у разі відсутності або недостатності забезпечення.

Відповідно до пункту 8 Статуту ЕКА, Товариство виключно на час дії правового режиму воєнного стану на підставі окремого акта Кабінету Міністрів України та за рахунок зовнішніх джерел фінансування бере участь у реалізації договору (угоди) про відшкодування для забезпечення сплати компенсації страховим компаніям та компаніям-перестраховикам витрат, які виникли в них у зв'язку з виконанням договорів страхування (перестраховування) водного транспорту (водних суден), укладених з метою гарантування безпеки судноплавства у внутрішніх морських водах, територіальному морі України та акваторіях морських портів у порядку та на умовах, передбачених таким актом. На підставі цього пункту Статуту та на виконання Постанови Кабінету Міністрів України № 1140 від 02 листопада 2023 року «Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для гарантування безпеки судноплавства та сприяння стабільності морських перевезень», Товариство уклало Угоду про забезпечення сплати відшкодування страховим компаніям та компаніям-перестраховувальникам витрат, які виникли у них у зв'язку з виконанням договорів страхування та договорів перестраховування (Reimbursement Agreement), а також договори про відкриття акредитивів із акціонерним товариством «Державний експортно-імпорتنний банк України» та публічним акціонерним товариством акціонерний банк «Укргазбанк». Завдяки реалізації цього механізму Україна у грудні 2023 року експортувала морським транспортом 7,34 млн тон вантажів, що на 30,7% більше, ніж у листопаді 2023 року¹.

Отриманий під час запровадження зазначеного механізму досвід Товариства може бути застосований для реалізації інших державних ініціатив, що посилять його вплив і підвищать статус.

Товариство реалізує свої завдання самостійно, а також у співпраці з банками (не конкуруючи з ними), асоціаціями, спілками, федераціями, іншими експортно-кредитними

---

¹ Україна у грудні збільшила експорт морським транспортом на 30,7% м./м.. GMK Center. 2024. URL: <https://gmk.center/ua/news/ukraina-u-grudni-zbilshila-eksport-morskim-transportom-na-30-7-m-m/>

агентствами та враховує у своїй діяльності практики та рекомендації ОЕСР, Бернського союзу, Європейської комісії.

З метою забезпечення майбутніх страхових виплат за договорами страхування Товариство формує страхові резерви. Ризик за договорами страхування у повному розмірі залишається на власному утриманні ЕКА. Станом на грудень 2023 року державна підтримка та програми перестраховування відсутні.

Основною причиною відсутності програм перестраховування є недостатній обсяг статистичної інформації щодо страхового портфелю Товариства, необхідний перестраховикам, а також наявні економічні ризики, пов'язані з триваючою війною, що робить процес перестраховування складнішим і дорожчим. Проте, навіть у разі подолання зазначених перепон, практична закупівля послуг перестраховування була б неможлива через наявність законодавчих бар'єрів, а саме необхідність застосування положень Закону України «Про публічні закупівлі»

Статтею 3 Закону №1792 передбачені такі напрями державної підтримки експортної діяльності:

- впровадження програм кредитної підтримки українських експортерів з державного бюджету або з інших джерел, передбачених законом, через уповноважені банки;
- часткова компенсація відсоткової ставки за кредитами, наданими за зовнішньоекономічними договорами (контрактами), укладеними з українським експортером;
- надання державних гарантій для забезпечення виконання боргових зобов'язань ЕКА;
- надання міжнародними та іноземними фінансовими організаціями, урядами іноземних держав, іноземними банками та експортними агентствами гарантій для забезпечення виконання боргових зобов'язань ЕКА.

На виконання зазначеної статті Постановою Кабінету Міністрів України №393 від 25 квітня 2023 року затверджено Порядок надання державних гарантій для забезпечення виконання боргових зобов'язань приватного акціонерного товариства «Експортно-кредитне агентство», а також Постановою №943 від 23 серпня 2022 року затверджено Порядок та умови часткової компенсації відсоткової ставки за експортними кредитами. Проте, вказані постанови не можуть бути ефективно реалізовані через невідповідність запропонованих підходів проблемам експортерів та ЕКА. Обмеження гарантії лише до покриття боргових зобов'язань ЕКА за кредитними договорами не призведе до затребуваності даного інструменту державної підтримки через відсутність у ЕКА планів щодо залучення кредитів для виконання своїх боргових зобов'язань, які виникають з договорів страхування, перестраховування та гарантування, адже це спричинить суттєве боргове навантаження на ЕКА при відсутності джерел зниження такого боргового навантаження. В кінцевому випадку це призведе до погіршення фінансового стану ЕКА.

Також відсутні програми кредитної підтримки українських експортерів з державного бюджету або з інших джерел, та будь-які гарантії міжнародних та іноземних фінансових організацій, урядів іноземних держав, іноземних банків та експортних агентств для забезпечення виконання боргових зобов'язань ЕКА.

Більшість промислово розвинутих країн і багато країн з економікою, що розвивається, надають офіційну підтримку транскордонній торгівлі та інвестиціям через експортно-кредитні агентства. Найчастіше підтримка надається у формі державної гарантії за зобов'язаннями експортно-кредитного агентства з усіх, або окремих, найбільш ризикових операцій або лише з покриття політичних ризиків. До прикладу, так діють експортно-кредитні агентства Польщі (KUKE S.A), Франції (Cofrance Assurance Export), Туреччини (TURK EXIMBANK). З метою підтримки діяльності ЕКА доцільно внести зміни до Бюджетного кодексу України в частині передбачення можливості надання Товариству державної гарантії за зобов'язаннями Експортно-кредитного агентства з обмеженим регресом, які виникають внаслідок укладання договорів страхування, перестраховування та гарантування.

Початковий статутний капітал Товариства становив 200 000 000 гривень і був сформований за рахунок коштів державного бюджету у грошовій формі. Для забезпечення діяльності ЕКА у березні 2021 року Кабінет Міністрів України постановив збільшити статутний капітал Товариства на суму 1 800 000 000 гривень шляхом емісії 1 800 000 додаткових акцій існуючої номінальної вартості 1 000 гривень із збереженням у власності держави 100 відсотків таких акцій, а 18 серпня 2021 року внесено відповідні зміни до Статуту, збільшивши таким чином загальний розмір статутного капіталу Товариства до 2 000 000 000 гривень.

Станом на 31 грудня 2023 року Товариство демонструвало високий потенціал для здійснення операцій зі страхування, зважаючи на те, що співвідношення зобов'язань за договорами страхування до власного капіталу становило 36%. Однак, беручи до уваги розмір та структуру капіталу, а також обсяг поточної відповідальності та призначені (підписані), але не використані ліміти обсягом 1 600 000 000 гривень, існує ймовірність, що існуючого капіталу не вистачить для задоволення потреб українських експортерів з урахуванням умов воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки.

Про необхідність збільшення та зміни структури капіталу ЕКА зазначав також Світовий банк за результатами місії, яка мала місце у період з 27 лютого по 03 березня 2023 року (лист від 11 квітня 2023 №2023/04/06-01).

Основні засоби Товариства представлені офісною технікою (обладнанням), меблями та легковим транспортним засобом. Залишкова вартість станом на 31 грудня 2023 року складає 797 тис. грн. Товариство не має власного приміщення, що становить суттєвий операційний ризик.

При формуванні колективу, пріоритетом для ЕКА є професіоналізм та навички, тому штат Товариства не є чисельним. Кількість працівників Товариства станом на 31 грудня 2023 року становила 36 осіб, у тому числі 4 члени правління. Колектив представлений спеціалістами з різних сфер (переважно банківської та страхової), що дає змогу розглядати діяльність ЕКА з різних сторін та ухвалювати максимально ефективні рішення.

Організаційна структура ЕКА відповідає вимогам НБУ, забезпечує чіткий розподіл повноважень органів управління, контролю та операційної діяльності, а також належну систему стримувань і противаг, підпорядкованість та ефективне управління ризиками.

Товариство здійснює діловодство переважно у електронній формі, у тому числі укладає договори страхування, проте єдина комплексна ІТ-система відсутня.

Усвідомлюючи важливість інтеграції ЕКА до міжнародного співтовариства, Товариство у травні 2022 році отримало статус спостерігача, а вже у квітні 2024 року отримало статус повного члену Бернського союзу – організації, що об'єднує світові експортно-кредитні агентства. Товариство регулярно приймає участь у якості слухача у засіданнях Робочої групи з експортних кредитів та кредитних гарантій ОЕСР (ECG). Імплементация рекомендацій ОЕСР у діяльність ЕКА набуває особливого значення з огляду на той факт, що у червні 2023 року Україна розпочала процес вступу до ОЕСР. Також важливим аспектом діяльності Товариства буде підготовка до імплементации актів ЄС, адже у червні 2022 року Україна отримала статус країни-кандидата на вступ в ЄС, що передбачає посилення євроінтеграційних реформ у країні в цілому та у фінансовому секторі зокрема.

З червня 2022 року Товариство співпрацює з Кімонікс Інтернешнл Інк./ Програмою Агентства США з міжнародного розвитку USAID «Конкурентоспроможна економіка України» на підставі укладеного протоколу про співпрацю, відповідно до якого спільно здійснюється інформаційна кампанія з метою інформування експортерів і підприємців, представників регіональних органів влади, територіальних громад щодо доступних інструментів підтримки розвитку зовнішньоекономічної діяльності українських виробників.

На виконання вимог Закону №1792, Товариство здійснює свою діяльність та публічно висвітлює її у спосіб, який дає змогу громадськості здійснювати моніторинг її діяльності, а українським експортерам дізнаватися про виконувани ЕКА функції.

2.2. Аналіз світового зовнішнього середовища

У короткостроковій перспективі на глобальному рівні геополітичні суперечності, триваюча інфляція та зниження глобального попиту негативно вплинуть на світову торгівлю протягом 2024 року та надалі. Серед ключових факторів невизначеності – нижчий прогноз економічного зростання до 2024 року через високі ціни на енергоносії, високі процентні ставки та депресивний вплив війни в Україні, у Газі та Червоному морі. Ціни на комплектуючі та споживчі товари все ще стримують попит на імпорт і призводять до зниження обсягів міжнародної торгівлі. Рекордні рівні глобальної заборгованості та підвищення процентних ставок викликають серйозні занепокоєння щодо прийнятності боргу, збільшуючи тиск на ті країни, які мають найбільшу заборгованість, і посилюючи вразливість. Ризик і невизначеність залишаються високими для глобальних ланцюгів постачання в цілому.

Згідно з нещодавно оприлюдненим прогнозом ЮНКТАД, очікується, що світове зростання в 2024 році сповільниться до 2,6% наприкінці року, що трохи вище порогового значення в 2,5%, яке зазвичай асоціюється з рецесією. Це третій рік поспіль, коли зростання залишається нижчим за докризовий рівень, який становив у середньому 3,2% у період між 2015 і 2019 роками (Рисунок 1). Ризики залишаються переважно негативними, оскільки у 2024 році глобальні макроекономічні умови перебувають у хиткій рівновазі, а грошово-кредитна та фіскальна політика пристосовуються до уповільнення глобального зростання та фінансових наслідків зростання процентних ставок у недавньому минулому. ООН попереджає про подальше уповільнення зростання в 2024 році та в подальшому, посиляючись на падіння обсягів інвестицій і послаблену динаміку світової торгівлі. Стратегії пожвавлення інвестицій і торгівлі, підтримки повної зайнятості та справедливого розподілу доходів мають вирішальне значення для забезпечення стабільного зростання та досягнення Цілей сталого розвитку, ухвалених ООН у 2015 році ².

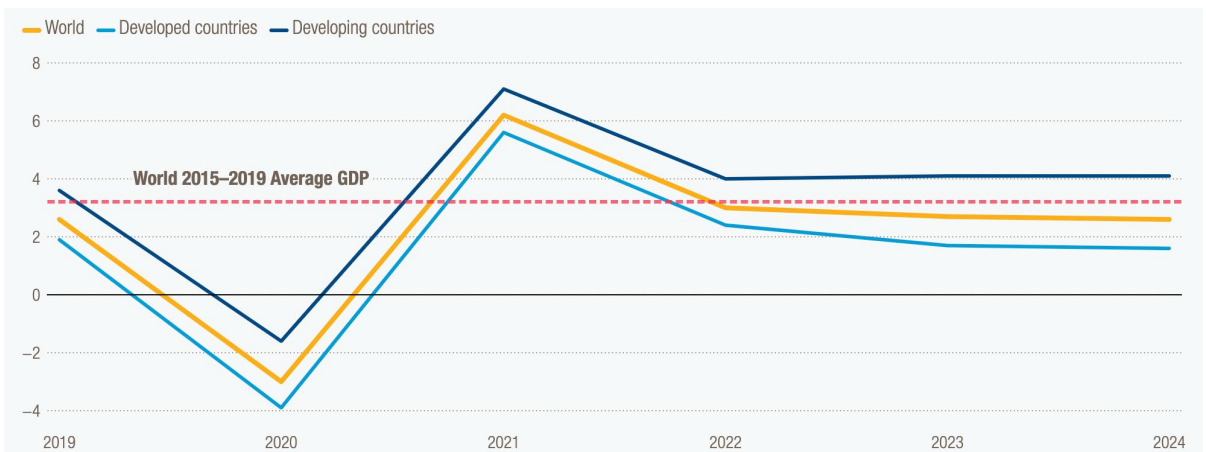

Рисунок 1. Річна зміна ВВП, 2019-2024. Джерело: ЮНКТАД.

Переклад: World – світ; Developed countries - розвинені країни; Developing countries – країни, що розвиваються; World 2015–2019 Average GDP - середній ВВП світу 2015–2019.

Залишається кілька ключових невизначеностей, які можуть довгостроково вплинути на торговельні потоки в найближчі роки. Російське вторгнення в Україну, війна в Газі та нестабільність в Червоному морі, інфляція, торговельна динаміка в Азії та глобальна

² Нижчий економічний ріст і порушення торгівлі у 2024 році вплинуть на розвиток (англ. Lower economic growth and trade disruptions in 2024 to impact development). ЮНКТАД. 2024. URL: <https://unctad.org/news/lower-economic-growth-and-trade-disruptions-2024-impact-development>

геополітична невизначеність дозволяють припустити, що майбутнє торгівлі в наступному десятилітті, ймовірно, буде істотно відрізнятись від недавнього минулого. Звичні торговельні шаблони змінюватимуться не лише через російське вторгнення в Україну та інші війни, але й через зменшення залежності західних країн від торгівлі з Китаєм і зростання економічних блоків, таких як АСЕАН, оскільки компанії продовжують диверсифікувати ризики своїх ланцюгів постачання. Ключові невизначеності можна узагальнити наступним чином:

- **Вплив російської агресії на торгівлю з західними країнами.** Війна серйозно порушила історичні торговельні партнерства та ланцюги доданої вартості. Наприклад, Росія була одним із найбільших торговельних партнерів України; зокрема, у 2021 році Росія імпортувала товарів на суму 3,3 млрд доларів США (залізо та сталь склали 841,6 млн доларів США; хімікати — 653,9 млн доларів США; і машини — 548,3 млн доларів США). Стабільні транскордонні торговельні операції з ЄС та іншими історичними експортними партнерами є важливими для компенсації падіння українського експорту з російським партнером. Російська торгівля зміщується з Європи до інших регіонів, зокрема до Китаю та Індії. Найбільш руйнівні наслідки спостерігаються в енергетичному секторі, але зміни впливають і на інші товари. Крім того, глобальні та регіональні ланцюги вартості, що включають український експорт, також були порушені через логістичні та безпекові обмеження.

- **Динаміка торгівлі між Китаєм та АСЕАН.** Очікується, що торгівля між США та Китаєм зменшиться на 63 млрд доларів США до 2031 року³. Обсяги торгівлі між ЄС і Китаєм зростатимуть повільніше, ніж світовий середній показник, оскільки компанії зосереджуються на підвищенні своєї стійкості. Ці тенденції стимулюватимуть зростання світової торгівлі з країнами АСЕАН, Індією та Мексикою в умовах прогресу в реорганізації та диверсифікації ланцюгів постачання. Водночас Південно-Східна Азія стане головним бенефіціаром переорієнтації торгівлі. Регіон значно збільшить обсяги торгівлі з Китаєм, США, Японією та ЄС, оскільки компанії прагнуть диверсифікувати глобальні ланцюги постачання через зростаючу геополітичну напруженість та підвищення виробничих витрат у Китаї. Торгівля між АСЕАН та Китаєм зросте на 438 млрд доларів США, що є найбільшим міжрегіональним збільшенням.

- **Ускладнення на морі.** Торгівля стикається з перешкодами на двох важливих водних шляхах: Суецькому каналі та Панамському каналі. Напади на судна в Червоному морі змушують судна змінювати маршрути, відмовляючись від використання Суецького каналу, що спричиняє значні затримки та суттєво збільшує витрати для морської торгівлі між Азіатсько-Тихоокеанським регіоном та Європою. Тим часом влада Панамського каналу обмежує потік комерційних суден через те, що Латинська Америка бореться з серйозною посухою. У фінансовій сфері сукупне посилення стандартів кредитування продовжується по обидва боки Атлантичного океану, що призводить до суттєвого зниження темпів зростання кредитування підприємств. У Південній Америці значні зміни у суверенних (політичних) ризиках відбулися після того, як новообраний уряд Аргентини розпочав радикальні економічні реформи.

- **Торгівля з урахуванням клімату.** Зміна клімату та глобальна торгівля нерозривно пов'язані між собою. Очікується, що моделі міжнародної торгівлі стануть більш тісно пов'язаними з переходом до глобальної економіки з нульовим рівнем викидів. Оскільки країни все більше інтегрують кліматичні зобов'язання в торговельну та промислову політику, занепокоєння щодо викидів вуглецю судноплавною галуззю і, можливо, обмежувальні торговельні практики можуть призвести до змін у глобальному торговельному ландшафті. Зростаюча політична прихильність до боротьби зі зміною клімату також впливає на торгівлю.

³ Резюме звіту про торговий реєстр Міжнародної торгової палати. Глобальні ризики у торговому фінансуванні (англ. ICC Trade Register Summary Report. Global risks in trade finance). Міжнародна торгова палата. 2024. URL: https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2021/09/ICC_Trade_Register_Report_2022_Summary_vFii.pdf

За даними ООН, понад 140 країн встановили цілі з нульовим рівнем викидів⁴. Однак існує невизначеність щодо того, як глобальна торгівля перетвориться на рушій сталого розвитку та полегшувачий фактор сталого розвитку на міжнародному, галузевому рівнях та на рівні підприємств. Значна частка експортованої та імпортованої продукції - це товари першої необхідності, які не підпадають під кліматично нейтральний або кліматично позитивний порядок денний.

- **Цифрова трансформація торгівлі в деяких регіонах відбувається непевними темпами.** Транскордонна транзакція передбачає участь багатьох учасників і в середньому вимагає обміну до 36 документами та 240 копіями. Щодня понад чотири мільярди аркушів паперу обертаються між фізичними та фінансовими ланцюгами поставок підприємств, що беруть участь у транскордонній торгівлі. Багато з цих документів відповідають вимогам, передбаченим щодо акредитивів та документарних інкасо. Незважаючи на те, що правила і навчання в цій сфері добре розроблені, надмірна залежність від паперу є джерелом витрат, затримок, неефективності, шахрайства, помилок і впливу на навколишнє середовище. Тому очікується, що в наступні 5-10 років у торговельній галузі продовжиться стрімке зростання електронних рішень і платформ, зокрема цифрових ринків, рішень для електронного виставлення рахунків, спеціалізованих платформ для торгівлі та цифрових стандартів. На відміну від традиційних для багатьох банків світу паперових форм документів, сучасні цифрові екосистеми дозволяють банкам підтримувати торгівлю в набагато більших масштабах, за нижчими цінами, більш клієнтоорієнтованим і цифровим способом. У той же час, існує кілька перешкод, які можуть завадити реалізації повного потенціалу глобальної оцифрованої торгівлі в усіх країнах/регіонах. Наприклад, часто кажуть, що регуляторна база цифрової економіки стала більш фрагментованою через регіональні та/або національні норми. Особливо гостро це стосується зберігання, використання, передачі даних та модерації онлайн-контенту. Крім того, у багатьох країнах, що розвиваються, які ще не досягли достатнього рівня цифрової трансформації, існує занепокоєння щодо доступу до високоякісних і надійних процесів обміну даними в режимі реального часу або в режимі, близькому до реального часу.

Незважаючи на поточні виклики та невизначеність, глобальні транскордонні перспективи є більш оптимістичними в довгостроковій перспективі. Очікується, що в наступному десятилітті транскордонна торгівля повернеться до стійкої тенденції зростання за оптимістичним сценарієм, за умови, що деякі поточні виклики будуть пом'якшені. Наприклад, модель глобальної торгівлі Міжнародної торгової палати прогнозує середньорічні темпи зростання на рівні 5,6% у період з 2021 по 2031 рік, а її обсяги досягнуть 36 трлн доларів США до 2030 року (глобальні товари). Однак значна частина цього номінального зростання зумовлена інфляцією. Реальне зростання очікується на рівні 2,3% на рік (середньорічні темпи зростання у 2021-2031 роках), а загальний обсяг торгівлі товарами у 2031 році досягне 26 трлн доларів США. Для торгівлі послугами очікуються вищі темпи зростання на рівні 6,3% на рік, що сприятиме досягненню 11 трлн доларів США до 2031 року. Нещодавно підписані торговельні угоди, такі як Регіональне всеосяжне економічне партнерство в Азійсько-Тихоокеанському регіоні та Африканська континентальна зона вільної торгівлі, мають запрацювати і надати певного імпульсу для всієї міжнародної системи. Очікується, що протягом наступного десятиліття доходи від торговельного фінансування та фінансування ланцюга постачання зростатимуть на 5,8% щорічно і досягнуть 97 млрд доларів США до 2031 року на номінальній основі. Доходи від фінансування зростатимуть дещо швидше, ніж обсяги базової торгівлі, завдяки високій маржі, а також більшому проникненню малих та середніх

⁴ За придатний для життя клімат: Зобов'язання з нульовим викидом мають бути підкріплені реальними діями (англ. For a livable climate: Net-zero commitments must be backed by redible action). ООН. 2024. URL: <https://www.un.org/en/climatechange/net-zero-coalition>

підприємств, що займаються (внутрішньою та транскордонною) торгівлею з використанням оцифрованих продуктів та платформ⁵.

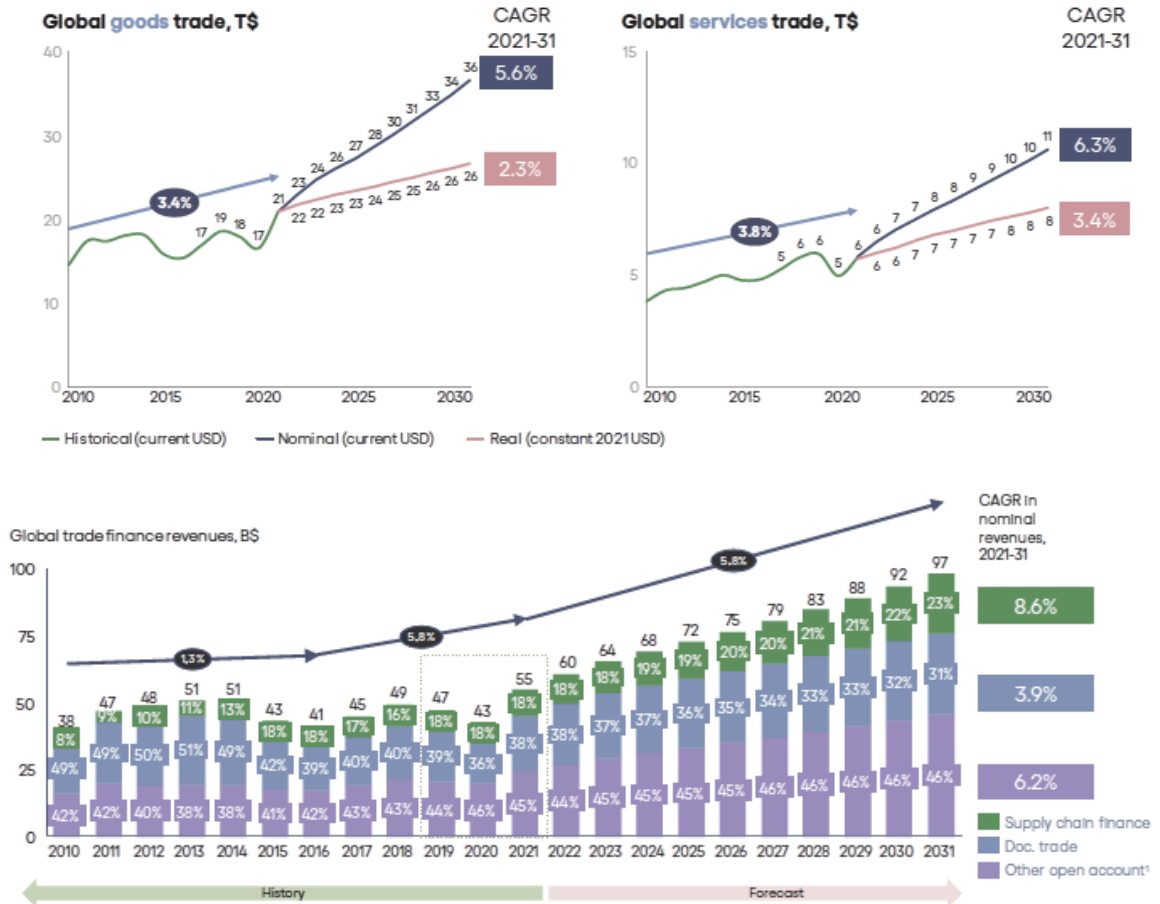

Рисунок 2. Прогнози щодо обсягів торгівлі та доходів. Джерело: Міжнародна торгова палата.

Переклад: Global goods trade – світова торгівля товарами; Global services trade – світова торгівля послугами; CAGR (англ. Compound annual growth rate) – сукупний середньорічний темп зростання; Historical (current USD) – історично (долари США); Nominal (current USD) – номінально (долари США); Real – реально (долари США 2021); Global trade finance revenues – Глобальні доходи від фінансування торгівлі; Supply chain finance – фінансування ланцюга постачання; Doc. trade – документарна торгівля; Other open account – інші відкриті рахунки; History – історично; Forecast – прогнозно.

Нинішня геополітична напруженість може сприяти переформатуванню торговельних потоків і збільшенню торгівлі Південь-Південь. Створюються нові торговельні коридори, які позитивно вплинуть на глобальне зростання і торгівлю. Ці нові торговельні коридори можуть суттєво покращити економічне зростання, іноземні інвестиції та умови життя громадян уздовж цих нових торговельних шляхів і вузлів. Це також свідчить про те, що світова торгівля може більш суттєво зміститися в Азію, подалі від США, з їхніми нещодавніми рішеннями про скасування або зміну торговельних угод. За даними ЮНКТАД, з 1995 року частка торгівлі між розвиненими країнами скоротилася майже на 15%, що було замінено зростанням торгівлі Південь-Південь, яка зросла на 14,1%⁶. Наприкінці 2022 року частка глобального експорту торговельних партнерів Південь-Південь досягла 35% проти 26% торгівлі Північ-Північ (Рисунок 3).

⁵ Резюме звіту про торговий реєстр Міжнародної торгової палати. Глобальні ризики у торговому фінансуванні (англ. ICC Trade Register Summary Report. Global risks in trade finance). Міжнародна торгова палата. 2024. URL: https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2021/09/ICC_Trade_Register_Report_2022_Summary_vFii.pdf

⁶ Звіт про торгівлю та розвиток за 2022 рік (англ. Trade and Development Report 2022). ЮНКТАД. 2024. URL: <https://unctad.org/tdr2022>

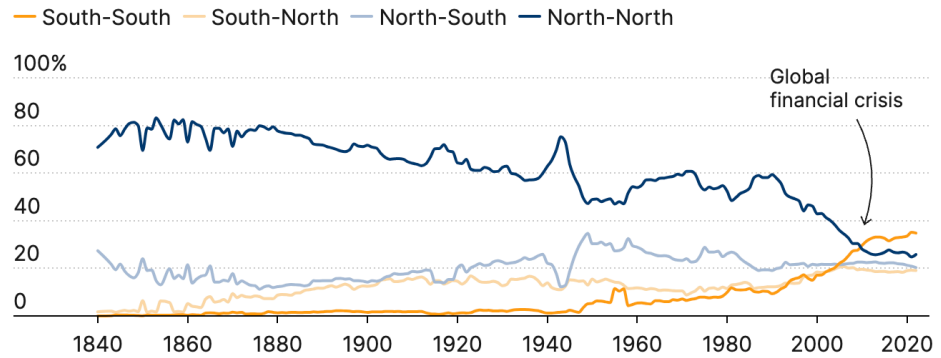

Рисунок 3. Частка світового експорту за рівнем доходів торгових партнерів, 1840-2022 роки. Джерело: Міжнародний валютний фонд.

Переклад: South – Південь; North – Північ; Global financial crisis – Світова фінансова криза.

У період 2021-2031 років за прогнозами Міжнародної торгової палати очікується значне зниження реальних двосторонніх торговельних потоків між Росією та країнами Заходу (-51% з Великобританією, -65% з США, -63% з ЄС) та зростання обсягів торгівлі між Росією та іншими країнами (+30% з АСЕАН, +48% з Китаєм, +68% з Індією). На противагу падінню торгівлі товарами між США та Китаєм, Міжнародна торгова палата прогнозує зростання торгівлі між США та ЄС на 8%. З точки зору ЄС, Міжнародна торгова палата прогнозує зростання торгівлі між країнами Співробітництва країн Перської затоки та ЄС на 17% внаслідок збільшення обсягів імпорту енергоресурсів до Європи у поєднанні з вищими цінами на енергоносії (Рисунок 4).

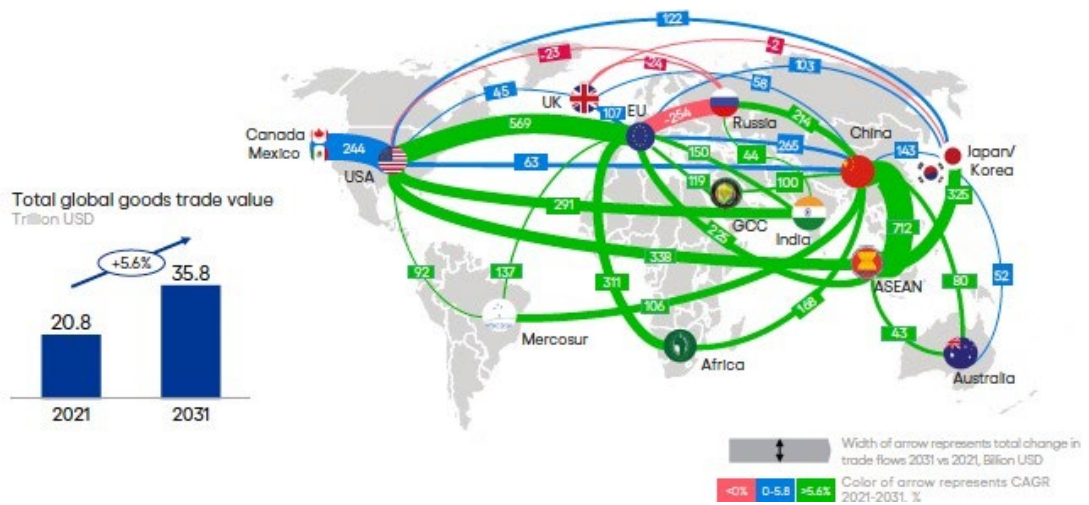

Рисунок 4. Основні торговельні коридори, 2021 проти 2031 (зміни в торгівлі товарами). Джерело: Міжнародна торгова палата

Переклад: Total global goods trade value - Загальна вартість світової торгівлі товарами; Width of arrow represents total change in trade flows 2031 vs 2021, billion USD - Ширина стрілки показує загальну зміну торговельних потоків у 2031 році порівняно з 2021 роком, млрд доларів США; Color of arrow represents CAGR 2021-2031, % - Колір стрілки показує CAGR (англ. Compound annual growth rate, сукупний середньорічний темп зростання) 2021-2031, %.

Більшість потоків Південь-Південь, що базуються на основних сировинних товарах і проміжних ресурсах, таких як електронні компоненти, ймовірно, зростуть. Країни Півдня отримують вигоду і продовжать наздоганяти Північ за обсягами валового внутрішнього продукту і товарообігу. Цьому сприятимуть різні фактори. Зокрема, поширення регіональних торговельних угод є важливим економічним рушієм для Півдня, що підтримується зміцненням макроекономічних фундаментальних показників, таких як заощадження та інвестиції. Торгівля наукомісткими товарами також зросла разом з високими показниками сільського господарства та обробної промисловості в багатьох країнах Півдня, і багато підприємств Півдня зараз входять до міжнародних ланцюгів доданої вартості та беруть у них участь. У той

час як Північ надає багато можливостей для виходу на міжнародні ринки і збільшення продажів, зайнятості та поширення технологій, Південь пропонує більше можливостей для компаній просунути вгору по ланцюжку створення вартості до видів діяльності з вищою доданою вартістю. Як зазначає Міжнародний центр торгівлі, ланцюги доданої вартості Південь-Південь сьогодні забезпечують більш значну додану вартість, що дозволяє країнам, які розвиваються, стати більш конкурентоспроможними та підвищити їхню переговорну силу в глобальних ланцюгах доданої вартості.

Транскордонна торгівля має важливе значення для глобальної економіки, а також розвитку і зростання економік з розвинутими ринками та ринками, що розвиваються, завдяки збільшенню обсягів торгівлі. Хоча транскордонна торгівля є значною - торгівля товарами становить близько 50% світового ВВП, існує багато доказів позитивного зв'язку між торгівлею та економічним зростанням, з'являються нові докази значних переваг наявності та зниження вартості міжнародної торгівлі. Розширення доступу до торговельного фінансування та рішень з мінімізації ризиків для ширшого кола компаній має вирішальне значення для підтримки розвитку приватного сектору, в тому числі розвитку фінансової системи. У країнах, що розвиваються, з'являються нові дані, які свідчать про те, що торговельне фінансування та продукти, пов'язані з мінімізацією ризиків, сприяють зростанню бізнесу, забезпечуючи МСБ обіговими коштами та рішеннями щодо мінімізації ризиків, необхідними для ведення їхньої діяльності, розвитку, а за багатьох обставин - просто виживанню. Наприклад, потреба в оборотному капіталі є більш вираженою в країнах з низьким рівнем доходу, де МСБ становить понад 85% ВВП. У країнах з низьким рівнем доходу та нестабільною економікою або для менш розвинених товариств доступ до оборотного капіталу є ключовим фактором виживання. На більш розвинених ринках або для більш розвинутих компаній розширення доступу до фінансування оборотного капіталу є ключовим фактором підвищення продуктивності.

Експортно-кредитні агентства відіграють важливу роль у транскордонній торгівлі, оскільки вони знаходяться на стику глобальних фінансів і торгівлі. Експортно-кредитні агентства поєднують фінанси, торгівлю та реальну економіку, прискорюючи транскордонні інвестиції та економічне зростання. Страхування торгових кредитів (дебіторської заборгованості за зовнішньоекономічними договорами) захищає компанії-експортерів або тих, хто їх фінансує, від ризику несплати іноземним покупцем через неплатоспроможність або тривале невиконання зобов'язань. Страхування інвестицій захищає від втрат транскордонних інвестицій (акціонерного капіталу, боргових зобов'язань) через політичні ризики, включаючи експропріацію, політичне насильство, неконвертованість валюти, ембарго, вимушену відмову від інвестицій або порушення контракту. Щорічно члени Бернського союзу надають банкам, експортерам та інвесторам захист від платіжних ризиків на суму близько 2,5 трлн доларів США, що еквівалентно 13% світової торгівлі товарами та послугами. 2023 рік був чудовим для індустрії експортно-кредитних агентств: члени Бернського союзу надали понад 3 трлн доларів США нової підтримки транскордонній торгівлі, розширивши її за рахунок різних бізнес-ліній. Це був найбільш значущий рік для середньо- та довгострокового бізнесу з 2015 року, коли він збільшився на 40% до понад 165 млрд доларів США. Клімат і «зелений» перехід є рушійною силою нових можливостей номер один: у 2023 році 68 країн світу оголосили про нові зобов'язання у сфері відновлюваної енергетики на суму 20,5 млрд доларів США. Це більш ніж удвічі більше, ніж у 2022 році, і в чотири рази більше, ніж у 2019 році. Починаючи з 2019 року, члени Бернського союзу надали сукупне покриття в цьому секторі на суму 51 млрд доларів США. Крім того, членам Бернського союзу звично працювати з підвищеним політичним ризиком, оскільки як суверенні дефолти, так і корпоративні банкрутства призводять до зростання кількості заявлених збитків. Було виплачено понад 9 млрд доларів США, причому в першій половині 2023 року спостерігався значний сплеск виплат за політичними ризиками у

продуктах середньо- та довгострокового бізнесу після періоду кризи суверенного боргу, який зменшився у другій половині року⁷.

New Business	2019	2020	2021	2022	2023	Δ 2022 -2023
ST	2,169,321	2,248,321	2,443,267	2,654,404	2,814,118	6%
MLT	136,605	103,248	112,400	118,252	165,393	40%
PRI	45,500	38,859	34,466	42,405	40,867	-4%
OCB	27,347	30,618	24,082	38,635	50,367	30%
Domestic	50,423	70,412	67,857	68,903	81,077	18%

Claims Paid	2019	2020	2021	2022	2023	Δ 2022 -2023
ST	2,987	3,030	2,301	2,073	2,403	16%
MLT	2,806	3,478	4,217	3,666	5,151	40%
PRI	92	26	182	412	152	-63%
OCB	632	1,503	1,442	1,057	990	-6%
Domestic	1,181	540	747	484	696	44%

Recoveries	2019	2020	2021	2022	2023	Δ 2022 -2023
ST	837	548	603	531	667	26%
MLT	2,130	1,497	1,367	2,028	2,828	39%
PRI	46	18	6	50	44	-12%
OCB	11	136	78	113	24	-78%
Domestic	188	126	169	199	100	-50%

Рисунок 5. Діяльність членів Бернського союзу у 2023 році (млрд доларів США). Джерело: Бернський союз. Переклад: New Business - новий бізнес; Claims Paid – сплачені відшкодування; Recoveries – компенсації, отримані у порядку регресу (суброгації); ST (англ. Short term) – короткостроковий бізнес; MLT (англ. Medium and long term) – середньо- та довгостроковий бізнес; PRI (англ. Political Risk Insurance) – страхування політичних ризиків; OCB (англ. Operational Capacity Building) – спільні операції; Domestic - внутрішні.

Про низький рівень ризику короткострокового торговельного фінансування свідчать дані, зібрані в торговому реєстрі Міжнародної торгової палати. Згідно зі звітом щодо торгового фінансування – публікацією, яка містить переконливі докази того, що торговельне фінансування має низький рівень ризику на глобальному рівні та на різних ринках, середній рівень дефолту за короткостроковими експортними акредитивами (на рівні позичальника) становив не більше 0,04% (та 0,72% за експортним кредитом). Низький рівень дефолтів за операціями експортного фінансування, включеними до торгового реєстру Міжнародної торгової палати, становив 0,97% (при очікуваному рівні збитків 0,06%). У таблиці нижче наведено огляд характеристик ризику за окремими категоріями короткострокових інструментів торговельного фінансування. Тенденція дефолтів за торговельним та експортним фінансуванням є досить стабільною з плином часу. Після неоднозначного 2019 року рівень дефолтів за більшістю продуктів торговельного та експортного фінансування дещо зріс у 2020 році, принаймні частково через пандемію COVID-19. Однак це зростання загалом не досягло безпрецедентного рівня за 13-річний період, протягом якого торговий реєстр Міжнародної торгової палати збирає дані, що підтверджує думку про те, що продукти торговельного фінансування за своєю суттю є класами активів з низьким рівнем ризику. Рівень дефолтів за імпорнтними акредитивами у 2019 році продемонстрував змішану динаміку: досить значне зниження за ризиком і, зокрема, за операціями (з 0,49% у 2018 році до 5-річного мінімуму в 0,10% у 2019 році), але зростання з 0,29% до 0,59% за боржниками. Показники рівня дефолтів зросли за всіма трьома показниками у 2019-2020 роках, причому показники за ризиком та боржником підскочили до 5-річних максимумів у 0,18% та 0,59% відповідно, хоча вони все ще значно нижчі за довгострокові середні показники для інших класів активів. Результати дослідження Міжнародної торгової палати також підтверджують довгостроковий висновок про те, що експортне фінансування становить низький ризик для банків. Цей висновок пояснюється низькою ймовірністю збитків при експортному фінансуванні, яка, в свою чергу,

⁷ Щорічник Бернського союзу 2023 (англ. Berne Union Yearbook 2023). Бернський союз. 2024. URL: <https://bublob.blob.core.windows.net/assets/Images/BU%20Yearbook%202023%20LoRes.pdf>

впливає з низького відсотку втрат, що очікуються в разі неплатоспроможності (дефолту) боржника у поєднанні з рівнем ймовірності дефолту, порівняно з проектним фінансуванням та корпоративними фінансовими активами нижче інвестиційного рівня⁸:

Продукт	Ставка дефолту боржника	Фактор конверсії кредитів	Відсоток втрат, який очікується в разі неплатоспроможності (дефолту) позичальника	Ймовірність збитків
Імпортний акредитив	0.40%	18%	17%	0.01%
Експортний акредитив	0.04%	36%	17%	0.00%
Експортний кредит	0.72%	96%	23%	0.16%
Гарантія виконання	0.45%	12%	51%	0.03%
Фінансування ланцюга поставок	0.30%	100%	27%	0.08%
Фінансування експорту	0.97%	100%	6%	0.06%

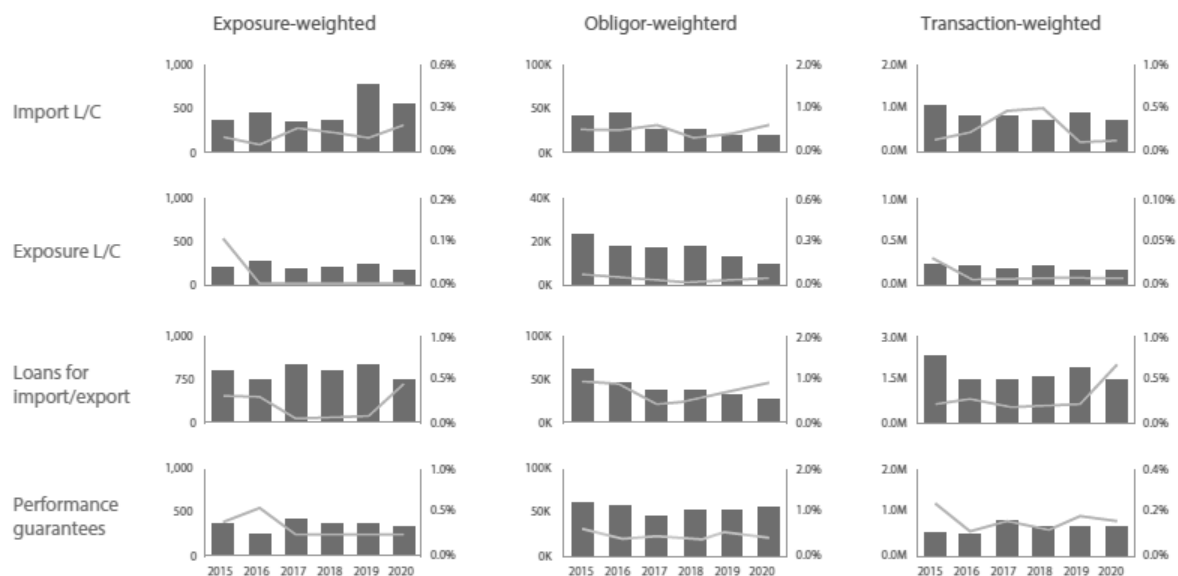

Рисунок 6. Рівні дефолтів за інструментами торгового фінансування, 2015-2020 роки. Джерело: Міжнародна торгова палата.

Переклад: Import L/C – імпортний акредитив; Exposure L/C – експортний акредитив (одруківка рисунка); Loans for import/export – експортний/імпортний кредит; Performance guarantees – гарантія виконання; Exposure-weighted – за експозицією; Obligor-weighted – за боржником; Transaction-weighted – за операцією.

2.3. Аналіз зовнішнього середовища в Україні

Протягом останніх двох років Україна стикається з гострими економічними викликами, пов'язаними з війною, що серйозно вплинуло на показники торгівлі. Якщо у довоєнний період, зокрема у 2021 році, експорт товарів стабільно зростає, як представлено у таблиці нижче, то у 2022 та 2023 роках він різко скоротився. Згідно з даними НБУ, у серпні 2022 року експорт

⁸ Резюме звіту про торговий реєстр Міжнародної торгової палати. Глобальні ризики у торговому фінансуванні (англ. ICC Trade Register Summary Report. Global risks in trade finance). Міжнародна торгова палата. 2024. URL: https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2021/09/ICC_Trade_Register_Report_2022_Summary_vFii.pdf

товарів становив майже половину довоєнного рівня (-48% за березень-серпень 2022 року), тоді як експорт послуг був на 19% нижчим. За підсумками 2023 року в Україні зросли обсяги експорту та склали майже 100 млн тонн товарів. Це на 112 тисяч тонн більше, ніж у 2022 році. Втім, у вартісному вимірі показник впав на 18,7% або 36,2 млрд доларів США, що становить близько половини від вартості у 2021 році (68,1 млрд доларів США). Що стосується імпорту, то було відзначено, що імпорт товарів збільшився за останні роки, досягнувши 63,5 млрд доларів США у 2023 році; як наслідок, дефіцит торговельного балансу значно збільшився між 2021 та 2023 роками, відповідно, з 4,7 млрд доларів США до 27,4 млрд доларів США⁹.

Обсяги експорту, 2019-2023 (тис. доларів США, 10 найбільших країн для українського експорту). Джерело: Міжнародний торговий центр, 2024.

Імпортери	2019	2020	2021	2022	2023
світ	50 054 402	49,191,564	68 072 095	44,443,214	36,185,539
Польща	3 295 844	3,272,676	5,227,396	6 694 964	4,758,619
Румунія	1 005 590	1 080 954	1 543 445	3,904,664	3,764,679
Китай	3 593 093	7 099 948	8 003 558	2,489,547	2,406,413
Туреччина	2 619 019	2,436,267	4,142,634	2,947,347	2,368,623
Німеччина	2 383 000	2 071 738	2,866,372	2,270,441	2 019 698
Іспанія	1 500 801	1 250 214	1 677 242	1 577 491	2,008,232
Італія	2 420 680	1,930,110	3,471,151	1 653 712	1 537 213
Нідерланди	1 848 425	1,802,165	2 262 530	1,544,168	1 490 815
Угорщина	1 562 809	1 263 810	1 622 071	2,276,908	1 184 826
Єгипет	2 254 077	1 617 764	1,944,557	807 992	1 085 021

Обсяги імпорту, 2019-2023 (тис. доларів США, 10 найбільших країн-імпортерів в Україну). Джерело: Міжнародний торговий центр, 2024.

Експортери	2019	2020	2021	2022	2023
світ	60 799 722	54,335,684	72,842,535	55 224 068	63 561 928
Китай	9 204 796	8,318,425	10,981,713	8,658,732	10 441 799
Польща	4 109 065	4,140,884	4,962,489	5,486,777	6,577,267
Німеччина	5,986,809	5,339,587	6,284,269	4,561,237	5 061 599
Туреччина	2,355,447	2,418,810	3,260,264	3,359,738	4 722 998
США	3 288 939	3 073 001	3 337 880	2,175,601	2,866,873
Італія	2 075 837	2,130,259	2 678 034	1 800 619	2,280,269
Болгарія	459,339	289 909	542,296	2 054 220	2,221,271
Індія	741 400	721,868	961,273	1 681 987	1 882 475
Чеська Республіка	1,165,527	961,721	1 480 803	1 538 378	1 789 389
Франція	1 652 959	1 468 042	1 765 532	1 232 001	1 759 941

Повномасштабна війна, розпочата Росією в лютому 2022 року, призвела до окупації українських територій, руйнування інфраструктури, збоїв у ланцюгах поставок, масової міграції населення, глибокої економічної та фінансової кризи і в подальшому матиме довготривалі негативні наслідки для фінансового сектору. Українська економіка пережила серйозне скорочення у 2022 році, реальний ВВП впав на 29,1%, що стало найглибшим річним падінням в історії країни. Перші місяці війни принесли найзначніші економічні втрати: падіння на 14,9% у I кварталі 2022 року. Учасники фінансового ринку отримали значні збитки від спричинених війною збоїв операційної діяльності. Проте успіхи Сил Оборони України, надзвичайні заходи, ужиті урядом і НБУ, підтримка міжнародних партнерів сприяли стабілізації макроекономічної ситуації. У результаті економічна активність почала поступово відновлюватися завдяки усуненню перебоїв у ланцюгах постачання, релокації підприємств, звільненню окупованих територій і поверненню частини переміщених осіб. Очікується, що деокупація територій і повноцінне відкриття чорноморських портів допоможуть збільшити

⁹ Платіжний баланс. НБУ. 2024 URL: https://bank.gov.ua/files/ES/Tov_m_en.pdf

обсяги промислового виробництва та врожаю, а часткове повернення вимушених мігрантів сприятиме розширенню внутрішнього попиту¹⁰.

Рисунок 7. Зовнішня торгівля товарами України у 2023 році. Джерело: Міністерство економіки України

Попри загальний спад експорту українських товарів, позитивні тенденції спостерігаються на ринку меблів. Торік у порівнянні з 2022 роком обсяги зросли на 11%, а грошові надходження на 7%. Також минулого року Україна в 1,7 раз більше експортувала цукру. Втім, за більшістю експортних статей українська економіка у 2023 році втратила у виручці. Наприклад, наймасовіший за обсягом експортний товар – кукурудза при фізичному зростанні на 5% у грошах приніс на 16,8% менше, ніж роком раніше. Минулого року з України вивезли 26,2 млн тонн цієї зернової культури. Надходження від експорту у 2023 році сягнули одного з найнижчих показників за останнє десятиліття. Це очікуваний та об'єктивний результат, який став наслідком проблем в логістиці¹¹. По-перше, виробничі потужності багатьох експортно-орієнтованих промислових компаній були зруйновані, що створило внутрішні логістичні проблеми для переміщення виробництва в більш безпечні зони в Україні. По-друге, підприємства, які продовжують працювати на міжнародному ринку, стикаються з численними проблемами експортної логістики. Чорноморські судноплавні маршрути були відкриті для транспортування зернових та олійних культур до липня 2023 року в рамках Чорноморської зернової угоди за посередництва ООН, але Росія вирішила розірвати угоду в односторонньому порядку. У серпні 2023 року український уряд запустив альтернативний так

¹⁰ Стратегія розвитку фінансового сектору України. НБУ. 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=6

¹¹ У 2023 РОЦІ УКРАЇНА ЗБІЛЬШИЛА ЕКСПОРТ МЕБЛІВ ТА ЦУКРУ, А ІМПОРТУВАЛА ПЕРЕДУСІМ – ПАЛИВО, ЛІКИ ТА БПЛА. Міністерство економіки України. 2024. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=31a72cf3-809d-486c-a0df-61e5d7f85d6f&title=UkrainaZbilshilaEksport>

званий Український чорноморський коридор, який тепер дозволяє експортувати всі види товарів (не обмежуючись лише зерновими та олійними культурами).

За даними Державної митної служби України за 12 місяців 2023 року, найбільшу питому вагу у товарному експорті України мали такі категорії:

- олії соняшникова, сафлорова або бавовняна (5 млрд доларів США), 13,84%;
- кукурудза (4,97 млрд доларів США), 13,72%;
- пшениця (2,94 млрд доларів США), 8,13%;
- руди і концентрати залізні (1,77 млрд доларів США), 4,88%;
- соєві боби (1,28 млрд доларів США), 3,54%.

У 2023 році 77% загально експортованої з України продукції було куплено імпортерами з ЄС, зокрема найбільше імпортерами Польщі (15,07% загального обсягу експортованих товарів), Румунії, Німеччини, Іспанії, Італії та Нідерландів. З поза-європейських країн найбільший обсяг товарного експорту був спрямований до Китаю, Туреччини та Єгипту.

У 2023 році вперше в історії український експорт ІТ-послуг не показав зростання, принісши 6,7 млрд доларів США, що на 8,5% або на 622 млн. доларів США менше, ніж у 2022 році. Крім того, частка від загального обсягу експорту послуг у 2023 році становила 41 %, ще теж дещо менше ніж у 2022 році, коли цей показник був 45,5%. Серед країн, які забезпечували виручку української ІТ-галузі у 2023 році США є лідером – 2,677 млрд доларів США. Це 39,8% обсягів усього ІТ-експорту. На другому місці Мальта — 8,4% та 566,78 млн доларів США. Її наздоганяє Британія, яка на третьому місці та забезпечила 534,88 млн доларів США, це майже 8%. До першої 5 також увійшли Кіпр та Ізраїль що займають 5,4% (362,2 млн доларів США) та 4,4% (293,2 млн доларів США) обсягів експорту ІТ-послуг відповідно¹².

Рисунок 8. Джерело: Державна служба статистики

¹² Український експорт ІТ-послуг вперше не показав зростання, скоротившись на 8,5% у 2023 році. Економічна правда. 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2024/01/31/709381/>

Експорто-орієнтовані представники МСБ змушені адаптувати свої бізнес-моделі до нових обставин, завоювати нову частку ринку для своєї продукції за межами України та генерувати грошові потоки, щоб вижити. Через війну значна частина українського бізнесу була змушена шукати короткострокові рішення для диверсифікації джерел доходів через скорочення внутрішнього ринку. Експорт товарів і послуг розглядається як можливість пом'якшити деякі проблеми на внутрішньому ринку, особливо коли експортний потенціал є життєво важливим у найближчі роки. Нереалізований (відкладений) зовнішньоторговельний попит, як очікується, буде задоволений у найближчі роки, і українські представники МСБ хотіли б скористатися можливостями, що відкриваються за кордоном. Маючи чітко визначену експортну стратегію та відповідні інструменти (відповідні маркетингові дослідження, адекватне експортне регулювання, нові канали збуту та ефективні ланцюги поставок, всебічні знання, доступні для МСБ, нові стратегічні партнерства та доступ до експортного фінансування), підприємства МСБ можуть отримати вигоду від диверсифікації експорту. Ринками з найбільшим потенціалом для світового експорту всіх продуктів є США, Китай та Німеччина. Китай демонструє найбільшу абсолютну різницю між потенційним і фактичним експортом у вартісному вираженні, залишаючи простір для реалізації додаткового експорту на суму 1,3 трлн доларів США (Рисунок 9). Якщо в Україні буде розроблена ефективна експортна стратегія, підприємства МСБ зможуть скористатися цим зростаючим попитом у стратегічних секторах, таких як машинобудування та обладнання, хімічна промисловість та агропродовольча галузь.

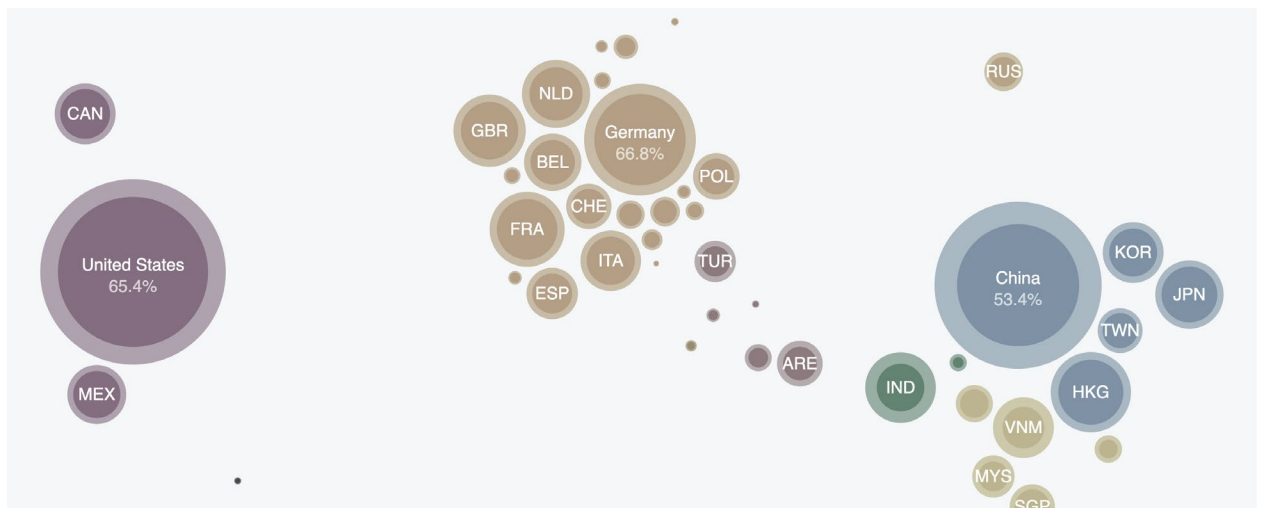

Рисунок 9. Нереалізований експортний потенціал (2024). Джерело: Міжнародний торговий центр, 2024.

Суттєвий вплив на діяльність ЕКА мають положення статті 8 Закону №1792, які визначають перелік кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, підтримку яких не може здійснювати Товариство. Обсяг товарного експорту, який може підтримати ЕКА, виходячи з даних Державної митної служби України за 12 місяців 2023 року, становив близько 15 млрд. доларів США, що становить 44% товарного експорту України. Найбільшими групами товарів, підтримку експорту яких може здійснювати ЕКА, були:

- олії соняшникова, сафлорова або бавовняна (5 млрд доларів США), окрім товарів, що характеризуються за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 1512 11, 1512 19 10 00, 1512 21, 1512 29 10 00;
- проводи ізольовані, кабелі та інші ізольовані електричні провідники; кабелі волоконно-оптичні (0,80 млрд доларів США);
- труби, трубки і профілі порожнисті, безшовні з чорних металів (0,52 млрд доларів США);
- інші меблі та їх частини (0,41 млрд доларів США);

– олії свиріпова, ріпакова, гірчична (0,32 млрд доларів США), окрім товарів, що характеризуються за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 1514 11, 1514 19 10 00, 1514 91, 1514 99 10 00.

Найбільшими групами товарів у портфелі ЕКА, експорту яких було надано підтримку, станом на 31 грудня 2023 року були екстракти дубильні або барвні, різні харчові продукти, ефірні олії та резиноїди, пластмаси, полімерні матеріал та продукти переробки овочів, плодів.

Обмеження щодо підтримки Товариством експорту послуг (робіт) відсутні і приклади підтримки експорту послуг присутні у портфелі ЕКА.

Зазвичай експортно-кредитні агентства не встановлюють різниці між товарами, роботами та послугами, які потребують допомоги, оскільки потреба в підтримці може різко змінюватися, а тому жодна галузь промисловості не має бути формально виключеною.

Кінцевими користувачами послуг ЕКА є українські експортери. За визначенням Закону №1792, український експортер – це суб'єкт господарювання - резидент України, який здійснює експорт товарів (робіт, послуг) українського походження. Отже, Товариство у своїй діяльності орієнтоване виключно на надання послуг юридичним особам та фізичним особам-підприємцям. Виняток може становити лише страхування інвестицій, оскільки відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» суб'єктами (інвесторами і учасниками) інвестиційної діяльності можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави.

Станом на 31 грудня 2023 року згідно власного розрахунку за даними аналітичних матеріалів веб-сайтів Дія.Бізнес, Дія.Бізнес Експортний напрям, Опендатабот та UC.Market кількість підприємств, що здійснюють зовнішню торгівлю та не припинили роботу, а саме експорт, становить 38 218 одиниць, з них 25 785 підприємства здійснюють експорт товарів, а 12 433 здійснюють експорт послуг. З урахуванням обмежень, встановлених статтею 8 Закону №1792, кількість експортерів, що фактично здійснюють експорт та яких може підтримати Товариство, становить 11 277 підприємств.

Воєнні дії та їх наслідки залишаються домінуючим чинником, що стримує розвиток торгівлі/експорту українських товарів, робіт та послуг. За результатами опитування бізнесу, проведеного НБУ у 4 кварталі 2023 року, респонденти прогнозують в наступні 12 місяців відчутніше зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні, а також позитивно налаштовані щодо розвитку власних підприємств. Одночасно поліпшились інфляційні очікування, проте помітно посилюється вплив нестачі кваліфікованих працівників.

Кредитний попит населення та бізнесу під час війни значно послабився. Падіння економічної активності матиме тривалий негативний вплив на доходи бізнесу та населення, а також призведе до зменшення попиту на послуги фінансового сектору. Руйнування енергетичної й іншої цивільної інфраструктури та повільніше економічне відновлення підвищують кредитний ризик. У 2022 році кредитування бізнесу відбувалося майже виключно в межах програми «Доступні кредити 5-7-9%»: її частка в чистому гривневому корпоративному портфелі досягла 26%. Ринкове кредитування відновлюватиметься лише з поживленням економіки¹³.

Частка непрацюючих кредитів (NPL) у банківському секторі на 1 січня 2024 року становила 37,4%, що на 0,8 відсоткових пункта нижче показника на 1 січня 2023 року. Обсяг непрацюючих кредитів за рік скоротився на 9,7 млрд грн – до 422,4 млрд грн¹⁴.

¹³ Стратегія розвитку фінансового сектору України. НБУ. 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=6

¹⁴ Частка непрацюючих кредитів у банках за 2023 рік скоротилася до 37,4%. НБУ. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/chastka-nepratsuyuchih-kreditiv-u-bankah-za-2023-rik-skorotilasya-do-374>

Рисунок 10. Джерело: Національний банк України

На тлі зменшення оцінок підприємств щодо потреби в позикових коштах найближчим часом, частка підприємств, які планують скористатися банківським кредитуванням, майже не змінилася. Як і раніше, підприємства планують залучати кредити переважно в національній валюті. Респонденти також відмічають, що умови доступу до банківських кредитів стали менш жорсткими, а головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів залишаються зависокі кредитні ставки, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави. Найбільше планують брати кредити: за видом економічної діяльності – підприємства сільського господарства; за розміром – великі підприємства; за напрямом діяльності – підприємства, що здійснюють експортні та імпорتنі операції. Серед інших перешкод на шляху до залучення нових кредитів, окрім розміру ставок, респонденти називають наявність інших джерел фінансування, надмірні вимоги до застави, занадто складна процедура оформлення документів, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та значні коливання курсу гривні до іноземних валют¹⁵.

Доступ до фінансування залишається значною проблемою для приватного сектору в Україні. У своїй другій комплексній програмі моніторингу Світовий банк проаналізував, як працюють підприємства приватного сектору в Україні та чого вони потребуватимуть у майбутньому. На внутрішньому ринку ключові висновки, оприлюднені у 2024 році, свідчать про те, що:

- обсяги продажів (товарів, робіт, послуг) частково відновилися, але залишаються нижчими за довоєнний рівень. Середнє падіння становило -35% у 2021/2022 роках, після чого відбулося зростання на +9% у 2022/2023 роках (за умови, що підприємство продовжило існування);

- внутрішній попит залишається пригніченим, що підтверджується даними електронної комерції. Фактично, через рік після війни обсяги продажів в електронній комерції скоротилися вдвічі порівняно з роком до вторгнення у 2022 році;

- основні засоби продовжують падати: середнє падіння склало -27% у 2021/2022 році та -18% у 2022/2023 році (жодних ознак відновлення, особливо в Києві, де зареєстровано багато суб'єктів господарювання);

¹⁵ Ділові очікування підприємств України IV квартал 2023 року. НБУ. 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/BOS_2023-Q4.pdf?v=6

- велика кількість товариств продовжує залишати ринок, називаючи недостатній попит (32%), проблеми безпеки (26%) та фінансові труднощі (17%) основними причинами закриття;
- поки що немає значних структурних змін, змін у галузевій структурі економічної діяльності в Україні, обмежені географічні зміни з більшим обсягом продажів у західній частині України¹⁶.

Опитування Світового банку «Діловий пульс 2024» також показало, що багато підприємств закриваються; основними причинами закриття є недостатній попит, проблеми з безпекою та фінансові обмеження, причому східні області постраждали найбільше¹⁷.

Невеликі компанії, особливо експортери сегменту МСБ, стикаються з величезними труднощами у доступі до фінансування торгівлі та ланцюгів поставок. Якщо комерційні банки не знайдуть рішення для зменшення транскордонних ризиків, фінансування МСБ залишатиметься обмеженим і сконцентрованим у кількох секторах. Більшість банків не сприймають фінансування МСБ як потенційну можливість перехресних продажів для додаткового бізнесу. Загалом, комерційні банки віддають перевагу дуже вибірковому підходу до прийняття ризиків, зосереджуючись на великих корпораціях та операціях з цінними паперами. В портфелі кредитів найбільших комерційних банків доля сегменту МСБ становить не більше 10-15%. Частка бізнесу МСБ у більшості іноземних банків зазвичай не перевищує 10% від загального портфеля банку. Крім того, вимога банків щодо надання класичних видів забезпечення залишається однією з найпоширеніших перешкод, з якими стикаються підприємства МСБ у доступі до короткострокового експортного фінансування та обігового капіталу. Експортери МСБ потребують рішень задля усунення перешкод, пов'язаних з агресивними вимогами комерційних банків щодо застави, особливо для малих підприємств, яким часто бракує кредитної історії порівняно з великими компаніями. Як правило, підприємства МСБ повинні надавати надмірну фінансову та нефінансову заставу (наприклад, іпотеку або заставу нерухомості, фінансових активів та грошових коштів) для забезпечення кредитів, що підтримують транскордонну торгівлю. Навіть для акредитивів, за якими товари та послуги, що лежать в основі угоди, зазвичай можуть виступати заставою, українські МСБ-експортери повинні надавати 100% (або більше) забезпечення, що робить будь-яку документарну транзакцію дорогою, трудомісткою та такою, що потребує додаткових ресурсів. Незважаючи на переконливі докази того, що ймовірність дефолту за операціями з торговельного та експортного фінансування є нижчою за середню, застava все ще широко використовується в Україні. Крім того, якість застави, яку мають банки, є низькою: майнові права на товари становлять близько третини загальної вартості застави у кредитному портфелі банків. Часткове послаблення вимог до застави за рахунок страхового покриття ЕКА може бути недостатнім для полегшення всіх тягарів; комерційні банки все ще дотримуються суворої заставної політики та неохоче кредитують малі та більш вразливі підприємства МСБ. У травні 2022 року НБУ встановив, що гарантії/договори страхування ЕКА є прийнятною заставою при коефіцієнті ліквідності 0,85. При розрахунку кредитного ризику НБУ передбачив, що банк може приймати вартість застави у вигляді гарантії/договорів страхування ЕКА. Комерційні банки не бажають повністю послаблювати вимоги до застави, незважаючи на цей регуляторний прогрес. Більше того, стає необхідним, щоб ЕКА орієнтувалося на сегмент МСБ «середнього ризику», тобто на ті підприємства, які мають труднощі з доступом до фінансування через відсутність кредитної історії або через те, що вони є новачками на ринку. Мета ЕКА - заповнити прогалину на ринку та підтримати найбільш вразливі підприємства, які намагаються диверсифікувати доходи за рахунок експорту, або новостворені підприємства, які не мають кредитної історії, але мають значний потенціал для транскордонної торгівлі.

¹⁶ Відкриті дані Світового банку. Світовий банк. 2024. URL: <https://data.worldbank.org/>

¹⁷ Дашборд ділового пульсу COVID-19. Світовий банк. URL: <https://www.worldbank.org/en/data/interactive/2021/01/19/covid-19-business-pulse-survey-dashboard>

Актуальність ЕКА полягає в її здатності підтримувати розвиток українського експорту, не надаючи перевагу жодному підприємству, навіть найбільш відомому.

Банківський сектор залишається відносно ліквідним, що дає підстави очікувати, що фінансові розриви можуть зменшитися, якщо будуть створені належні стимули. За даними Світового банку¹⁸, банківський сектор залишався стабільним під час війни завдяки політичним заходам та довоєнним реформам, але кредитні ризики та, зрештою, ризики платоспроможності продовжують залишатися значними. З лютого 2022 року банківський сектор сформував 2,9 млрд доларів США резервів під очікувані кредитні збитки, пов'язані з війною. Близько 83% непрацюючих кредитів у секторі зосереджено в малих та середніх банках. Водночас фінансовий сектор залишається стабільним, операційним, прибутковим та ліквідним. Більшість банків залишаються добре капіталізованими, а загальний коефіцієнт адекватності капіталу зріс з 18% у довоєнний період до 21% станом на кінець 2023 року. Парадоксально, але вільна ліквідність банківського сектору досягла історичного максимуму, тоді як обмеження доступу до фінансування ще більше загострилися. Ключовим викликом для України є максимальне фінансування військових зусиль і спрямування вільної ліквідності у фінансовому секторі на виробничі інвестиції, що сприятиме їх зростанню. Банківське кредитування призупинилося через вторгнення Росії в Україну, а корпоративні кредити в гривні скоротилися на 9% порівняно з довоєнним рівнем. Попит підприємств на фінансування залишається високим, при цьому 84% підприємств стикаються з обмеженнями у доступі до фінансування, а високі відсоткові ставки є однією з основних проблем¹⁹. Державна програма підтримки кредитування «Доступні кредити 5-7-9%» сприяла зростанню кредитування з початку війни.

Незважаючи на ліквідний банківський сектор і наявність простих фінансових інструментів та інструментів зниження ризиків, банки залишаються консервативними у своєму підході до транскордонної торгівлі. Протягом останніх років провідними постачальниками торгового фінансування та фінансування ланцюга поставок були: публічне акціонерне товариство акціонерний банк «Укргазбанк», акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України»; акціонерне товариство «РАЙФФАЙЗЕН БАНК»; публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України»; акціонерне товариство «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК»; публічне акціонерне товариство «ОТП Банк». На перші десять банків припадає +75% загального портфеля торговельного фінансування / фінансування ланцюга поставок в Україні. Чотири інструменти, які офіційно відображаються в банківській статистиці, - це гарантії, авальовані векселі, факторинг та акредитиви (див. Рисунок 11). Станом на вересень 2023 року загальна вартість інструментів торговельного фінансування становила 1,98 млрд доларів США, з яких 89% припадало на гарантії. Фінансування ланцюга поставок переважно недоступне в Україні, що є ключовим обмеженням з боку пропозиції (на ринку пропонується лише факторинг, але в обмеженому обсязі). Окрім традиційного торгового фінансування, представленого акредитивами та гарантіями, відсутні свідчення наявності диверсифікованого портфеля фінансування та методів і практик зниження ризиків, які б підтримували торговельні та фінансові потоки протягом всіх етапів ланцюгів постачання та дистрибуції, як на внутрішньому, так і на міжнародному рівнях. Наприклад, банки не дуже охоче пропонували фінансування дебіторської заборгованості, фінансування дистрибуторів та операцій, що передують відвантаженню, а також фінансування кредиторської заборгованості. Не маючи доступу до торгового фінансування та механізмів фінансування ланцюга поставок, підприємства МСБ не мають іншого вибору, окрім як самостійно фінансувати свою транскордонну торгівлю. В умовах недостатньо розвиненого ринку коротко- і довгострокового фінансування та фондового ринку більшість експортерів та

¹⁸ Аналітична записка з питань торговельного фінансування (англ. Trade Finance Policy Note), квітень 2024 року, Світовий банк, Фінанси, конкурентоспроможність та інновації.

¹⁹ "Україна: Фірма через війну" (англ. 'Ukraine: Firms through the War'), аналітична записка, 2023. Програма моніторингу приватного сектору Світового банку. URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099121623102526502/pdf/P177312004f79e06e0b22405be65b5db5b9.pdf>

імпортерів МСБ змушені покладатися на внутрішні грошові потоки або умови відкритих рахунків для здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Таким чином, українські представники МСБ залишалися недофінансованими і, як правило, поклалися на власні накопичені фінансові ресурси для фінансування зовнішньої торгівлі, що є значним стримуючим фактором для їхнього зростання.

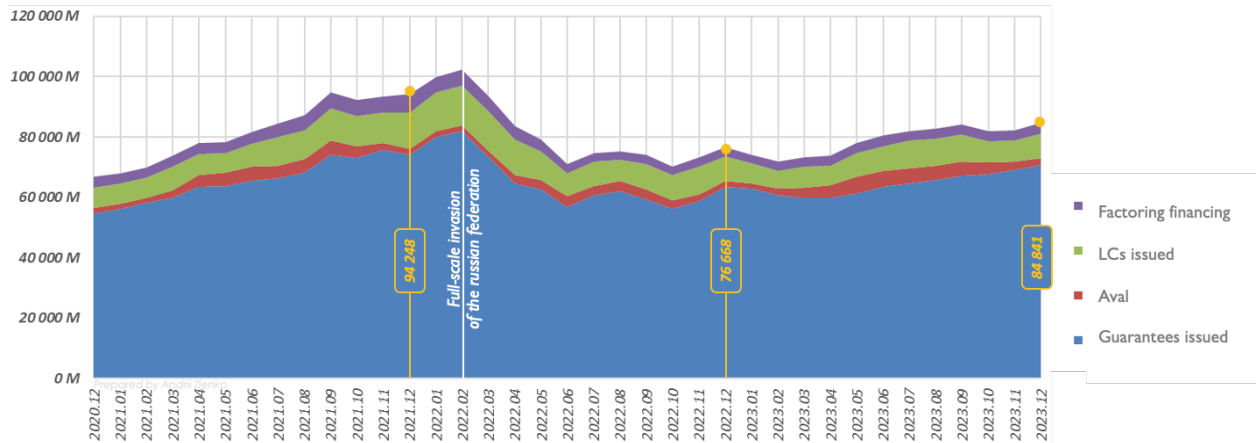

Рисунок 11. Динаміка портфелю торгового фінансування та факторингового портфеля (грн). Джерело: НБУ. Переклад: Full-scale invasion of the Russian Federation – повномасштабне вторгнення Російської Федерації; Factoring financing – факторингове фінансування; LCs issued – видані акредитиви; Aval – авальовані векселі; Guarantees issued – видані гарантії.

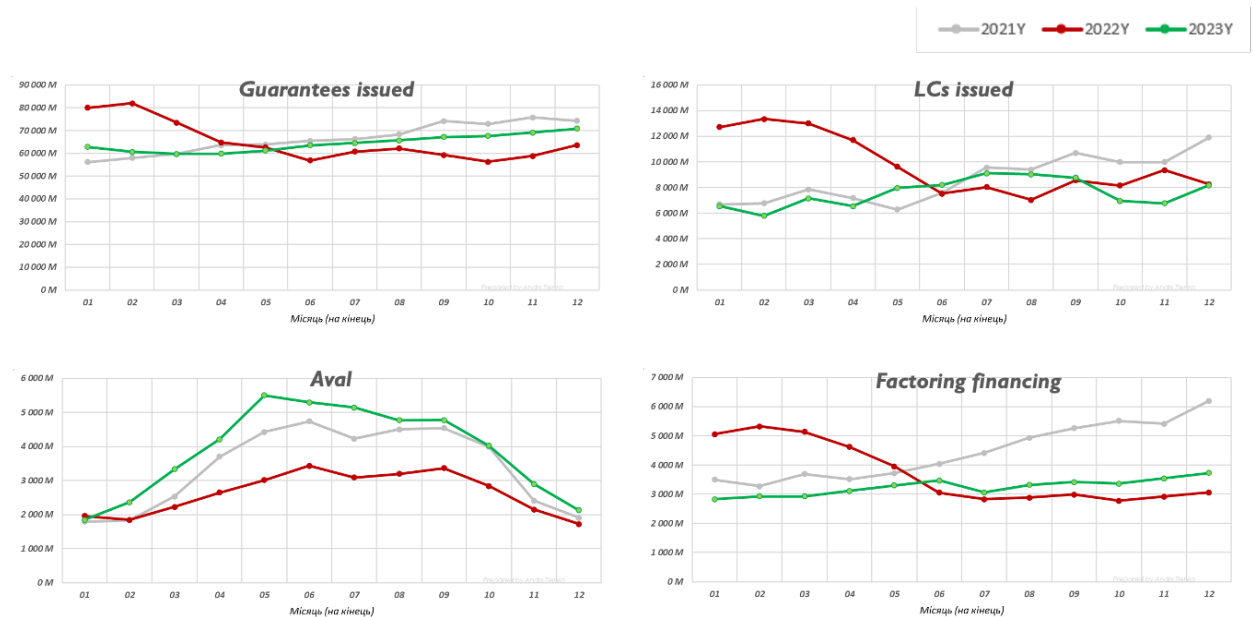

Рисунок 12. Портфель торгового фінансування та факторингу – ефективність продукту (грн). Джерело: НБУ. Переклад: Guarantees issued – видані гарантії; LCs issued – видані акредитиви; Aval – авальовані векселі; Factoring financing – факторингове фінансування.

Важливим є покращення доступу до фінансування та набору рішень зі зниження ризиків для підтримки транскордонної торгівлі в майбутньому. Фінансування в Україні технічно можливе через фінансові угоди, але торговельне та експортне фінансування обмежене для експортерів сегменту МСБ. В Україні існує значний дефіцит оборотного капіталу, а історично ринок експорто-орієнтованих підприємств МСБ вважався або занадто вузьким, або недостатньо зрілим для прибуткового банківського обслуговування. Ця думка переважає і сьогодні. Представники МСБ мають отримати вигоду від більшого доступу до фінансування, особливо ті, що мають потужний експортний потенціал. Великі підприємства зазвичай отримують фінансування для ведення торгівлі, що ускладнює участь сегменту МСБ у

міжнародній торгівлі; вони, як правило, використовують авансові платежі або умови відкритих рахунків для експорту та імпорту товарів і послуг. З боку експорту така практика означає, що український експортер відвантажує товар покупцеві, який знаходиться в іншій країні, а потім, в узгоджений майбутній час, передає рахунок-фактуру та інші товаросупровідні документи; імпортер «купує зараз, платить пізніше», як правило, на умовах відстрочки платежу від 60 до 90 днів.

Аналізуючи потреби експортерів, у тому числі з урахуванням воєнного стану, а також виходячи із завдань та можливостей ЕКА, Товариство вбачає свій потенціал у вирішенні питань, пов'язаних з відсутністю фінансового страхування та доступного кредитування. Також продукти ЕКА дозволяють мінімізувати ризики експортерів при здійсненні розрахунків з іноземними покупцями за поставлені товари (роботи, послуги), із забезпеченням належної інформаційної підтримки.

Слід зазначити, що Закон №1792 не запроваджує виключності послуг, які надаються ЕКА, окрім надання послуг з державною підтримкою, тому страхові компанії України у будь-який час можуть створити конкуренцію ЕКА. Водночас, відповідно до рекомендацій Європейського управління з питань банківського нагляду, страхування кредитних ризиків може розглядатися як засіб мінімізації кредитного ризику виключно коли таке страхування здійснюється експортно-кредитними агентствами, його економічна сутність збігається з гарантією та умови гарантії відповідають стандартам щодо прийнятності забезпечення.

Отже, конкурентами Товариства є страхові компанії, що здійснюють страхування торгових кредитів (дебіторської заборгованості) українських експортерів; програма надання державних гарантій на портфельній основі, що здійснюється на підставі Постанови Кабінету міністрів України №723 від 14 липня 2021 року «Деякі питання надання державних гарантій на портфельній основі», інші програми надання фінансових інструментів на портфельній основі (Європейського Інвестиційного Банку, Європейського Інвестиційного Фонду), інші види забезпечення.

Потенціал зростання обсягу зобов'язань Товариства обмежений вимогами Постанови НБУ №351. Зазначеною постановою визначено, що гарантії/договори страхування Товариства є прийнятним видом забезпечення із коефіцієнтом ліквідності забезпечення 0,85 та визначено критерії та умови, за яких гарантії/договори страхування Товариства є прийнятними. Зокрема, передбачено, що банк під час розрахунку розміру кредитного ризику приймає вартість забезпечення, у вигляді гарантій/договорів страхування Товариства за одночасного дотримання таких умов:

1) сукупний обсяг зобов'язань ЕКА за всіма укладеними ЕКА угодами (сума угод) щодо страхування, перестраховування, гарантування, компенсації відсоткової ставки за експортними кредитами не перевищує розміру власного капіталу ЕКА;

2) ЕКА не має невиконаних більше 90 календарних днів поспіль зобов'язань за укладеними ЕКА угодами щодо страхування, перестраховування, гарантування, компенсації відсоткової ставки за експортними кредитами за підстав інших, ніж визначені в частині другій статті 11 Закону №1792.

Постанова НБУ №351 також визначає, що гарантії/договори страхування Товариства є прийнятним видом забезпечення із коефіцієнтом ліквідності забезпечення 1, але виключно за умови, що за такими договорами надається державна гарантія.

Таким чином, з метою дотримання вимог Постанови НБУ №351, Товариство не братиме на себе зобов'язань, обсяг яких може призвести до перевищення сукупного обсягу зобов'язань ЕКА за всіма укладеними ЕКА угодами над власним капіталом. Станом на 31 грудня 2023 року, власний капітал ЕКА становив 2 044 686,00 тисяч гривень, а сукупний обсяг зобов'язань – 728 640,11 тисяч гривень (36% власного капіталу).

Стримуючим фактором популяризації страхування дебіторської заборгованості іноземного покупця (страхування ЗЕД) є положення законодавства щодо валютного нагляду (стаття 13 Закону України «Про валюту і валютні операції», Розпорядження Кабінету Міністрів України №76-р від 13 лютого 2019 року «Про затвердження переліку товарів та (або) галузей економіки, для яких Національний банк має право встановлювати винятки та (або) особливості запровадження заходу захисту, передбаченого абзацом першим частини першої статті 13 Закону України "Про валюту і валютні операції"»), Постанова Правління НБУ №67 від 14 травня 2019 року «Про встановлення винятків та (або) особливостей запровадження граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і внесення змін до деяких нормативно-правових актів»).

Зокрема, у разі, якщо іноземний покупець не розрахується з українським експортером за зобов'язаннями, застрахованими ЕКА, Товариство виплачує страхове відшкодування українському експортеру, отримує право вимоги до іноземного покупця, але при цьому з українського експортера не знімається валютний нагляд. У цьому випадку український експортер втрачає право вимоги до іноземного покупця, оскільки воно перейшло на ЕКА, але разом з тим, залишається зобов'язаним дотримуватися встановлення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів. У разі внесення змін, що передбачатимуть часткове зняття валютного нагляду з українського експортера на суму сплаченого Товариством страхового відшкодування, ЕКА очікує збільшення попиту на таке страхування.

Товариство є страховиком, а отже у процесі своєї діяльності відповідно до законодавства має право передавати за плату у перестраховання частину своїх обов'язків перед страхувальником щодо відшкодування витрат (здійснення виплат), а також передавати частину своїх функцій та/або окремих процесів на аутсорсинг, залучати комерційних агентів, страхових посередників. Проте практична реалізація таких необхідних для здійснення страхової функції прав унеможливлена положеннями Закону України «Про публічні закупівлі». Внесення змін до чинного законодавства в частині уточнення, що дія законодавства у сфері публічних закупівель не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є послуги, закупівля яких здійснюється Товариством для надання ним страхових (перестрахових) послуг та проведення страхових операцій, дозволить ЕКА ефективно та своєчасно здійснювати управління ризиками та оптимізувати свою діяльність в інтересах держави та українських експортерів.

ЕКА усвідомлює свою важливу роль у відбудові та розвитку економіки України, постраждалої внаслідок збройної агресії Росії.

За повідомленням Прем'єр-міністра України, основою економіки майбутнього мають стати такі шість секторів: військово-промисловий комплекс, аграрна галузь, енергетика, ІТ, будівництво та машинобудування. ВПК вже демонструє зростання. На закупівлі Міністерства оборони України у 2023 і 2024 році було передбачено 400 млрд грн. У 2023 році додатково було спрямовано 40 млрд грн на закупівлю дронів. Аграрний сектор становить основну частку валютних надходжень України, проте переробка має стати ключовим фактором зростання ВВП в майбутньому. Енергетика дозволить Україні бути газовим сейфом Європи, адже вже у 2023 році більше 3 млрд куб. м газу європейські компанії зберігали в українських сховищах, а також стати частиною європейського енергетичного ринку. Наголос у цьому напрямку робиться на спільному з Європою та США виробництві водню в майбутньому. ІТ – одна зі сфер, яка 2022 й 2023 року показала велике зростання. Будівництво також стане важливим напрямком, адже після закінчення війни Україна відновлюватиме все житло й інфраструктуру. Шоста галузь – машинобудування. Планується стимулювати з бюджету та збільшувати

замовлення не лише для сектору безпеки й оборони, але й для цивільного сектору, для потреб відновлення та функціонування економіки²⁰.

У порівнянні з довоєнним 2021 роком зросла роль держави: сьогодні провідну роль відіграє сектор загальнодержавного управління – це оборона і безпека, соціальний захист, допомога бізнесу. За оцінками Міністерства економіки України, за 9 місяців 2023 року питома вага доданої вартості державного управління у ВВП збільшилася на 15 відсоткових пунктів і склала 21,2% проти 6,2% у 2021 році. По суті цей сектор забезпечує безпеку і допомагає пристосовуватись економіці до нових умов. Крім того, пріоритетом економіки воєнного часу є фінансування інвестицій у оборонно-промисловий комплекс, у відновлення зруйнованої інфраструктури. Процес прогнозування здійснюється в реальному часі в умовах високого ступеня невизначеності. Так, у 2024 році прогнозується зростання ВВП на 4,6%. Інвестиції у 2024 році порівняно із 2023 роком зростуть на 29,6%, що сформує найбільший позитивний внесок серед компонентів у зростання ВВП. На другому місці – приватне споживання. Також передбачається подальше поступове відновлення вітчизняного виробництва, що задовольняє, в першу чергу, потреби інвестиційного попиту. Зростання вартісних обсягів експорту товарів та послуг у 2024 році очікується на 9,0%, імпорту товарів та послуг – на 5,9%²¹.

Підвищенню ефективності держави у підтримці експорту може сприяти побудова цілісної інфраструктури підтримки експорту, яка включатиме, серед іншого, надання консультаційних послуг, створення аналітичного (ситуаційного) центру при Мінекономіки.

2.4. SWOT-аналіз

Сильні сторони	Можливості
<p>Договір страхування/гарантії ЕКА є прийнятним видом забезпечення для банків.</p> <p>Фактичне надання послуг, які задовольняють основні потреби експортерів та банків.</p> <p>Партнерство з провідними бізнес-асоціаціями, банками та іноземними експортно-кредитними агентствами.</p> <p>Наявний доступ до інформації щодо світового досвіду підтримки експорту.</p>	<p>Запровадження програм державної підтримки експорту з відповідним передбаченням коштів на такі програми у Державному бюджеті України.</p> <p>Внесення змін до Закону №1792 у частині скасування обмеження щодо переліку прийнятних груп експортних товарів згідно з УКТ ЗЕД.</p> <p>Внесення змін до Переліку товарів та (або) галузей економіки, для яких НБУ має право встановлювати винятки та (або) особливості запровадження заходу захисту, передбаченого абзацом першим частини першої статті 13 Закону України «Про валюту і валютні операції», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України.</p> <p>Внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» в частині уточнення, що дія законодавства у сфері публічних</p>

²⁰ Денис Шмигаль: ВПК, агросектор, ІТ та енергетика — серед ключових секторів, які стануть основою економіки майбутнього. Урядовий портал. 2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/denys-shmyhal-vpk-ahrosektor-it-ta-enerhetyka-sered-kliuchovykh-sektoriv-ia-ki-stanut-osnovoju-ekonomiky-maibutnoho>

²¹ У 2024 РОЦІ МІНЕКОНОМІКИ ПРОГНОЗУЄ ЗРОСТАННЯ ВВП НА 4,6% ТА ІНВЕСТИЦІЙ – НА 29,6%, - ЮЛІЯ СВИРИДЕНКО. Міністерство економіки України. 2024. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=a107293d-1655-46dc-b048-564d1b3d7eae&title=U2024-RotsiMinekonomikiPrognozuZrostantiaVvpNa4-6-TaInvestitsiiNa29-6-YuliiaSviridenko>

	<p>закупівель не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є послуги, закупівля яких здійснюється Товариством для надання ними страхових (перестрахових) послуг та проведення страхових операцій.</p> <p>Запровадження програм перестраховування.</p> <p>Надання банками кредитів (позик) в іноземній валюті покупцям - нерезидентам для придбання товарів (робіт, послуг) українського походження (Buyers Credit).</p> <p>Надання банками послуг з експортного (міжнародного) факторингу.</p>
Слабкі сторони	Загрози
<p>Розмір та структура капіталу не дозволяють повноцінно забезпечити попит на послуги Товариства.</p> <p>Обмеження щодо співвідношення розміру власного капіталу до сукупного обсягу зобов'язань ЕКА за всіма укладеними угодами.</p> <p>Визначення в Законі №1792 переліку кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, підтримку яких не може здійснювати ЕКА.</p> <p>Здійснення валютного нагляду за операціями з експорту та імпорту товарів відповідно до діючого законодавства України.</p> <p>Необхідність здійснення усіх закупівель, у тому числі пов'язаних із здійсненням страхової (перестрахової) діяльності відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі».</p>	<p>Значна тривалість війни Російської Федерації проти України та (або) суттєва інтенсифікація бойових дій, розширення території активних бойових дій.</p> <p>Суттєве погіршення економічного середовища.</p> <p>Суттєве збільшення ризиковості операцій всередині України, що може призвести до збитковості діяльності.</p> <p>Обмеження або відсутність реальних механізмів фінансування українських експортерів.</p> <p>Непередбачувана зміна конкурентного середовища для українського експортера на світовому ринку.</p> <p>Відсутність необхідних законодавчих змін.</p> <p>Втягнення у фіктивні страхові операції.</p> <p>Внутрішня недовіра до ЕКА з боку експортерів.</p> <p>Банкрутство.</p> <p>Ліквідація.</p>

3. МІСІЯ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Місією ЕКА є надання конкурентної переваги українському експортеру, беручи на себе його фінансові ризики.

Візія ЕКА. ЕКА прагне стати надійним центром фінансової підтримки українських експортерів.

Цінності ЕКА:

- Сучасність — ми знаходимо найкращі рішення, поєднуючи міжнародний досвід та потреби українського бізнесу.
- Експертність — ми команда професіоналів, які прагматичні та постійно вдосконалюються.
- Прозорість — ми говоримо відверто та діємо відкрито.
- Клієнтоорієнтованість — ми розуміємо потреби, випереджаємо очікування та сприймаємо успіх експортера як власний.
- Відповідальність — ми виконуємо свої зобов'язання та провадимо діяльність, керуючись ризик-орієнтовним підходом та етичними принципами.

4. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ, ЦІЛІ, ЗАВДАННЯ ТА КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ

На підставі проведеного аналізу, а також з урахуванням положень Стратегії розвитку фінансового сектору України, було визначено такі стратегічні напрями розвитку ЕКА:

- 1) розбудова інструментів фінансової підтримки, у тому числі захисту від воєнних та політичних ризиків, задля відновлення та зростання експорту;
- 2) інтеграція у міжнародне середовище фінансової підтримки експорту;
- 3) інституціоналізація з метою ефективної підтримки експорту.

Реалізація зазначених стратегічних напрямів розвитку спрямована на досягнення ключових показників результатів діяльності, зазначених у [розділі 4.2](#) цього Стратегічного плану розвитку, які відображають мету та завдання діяльності ЕКА.

4.1. Стратегічні напрями, цілі та завдання

Стратегічний напрям 1. Розбудова інструментів фінансової підтримки, у тому числі захисту від воєнних та політичних ризиків, задля відновлення та зростання експорту

Законодавчо визначена мета діяльності ЕКА, а саме стимулювання масштабної експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження набуває особливого значення в умовах відновлення економіки України. Адже експорт є важливим стимулятором економічного розвитку країни, забезпечуючи не лише формування валютних резервів та підтримку зростання ВВП, але й сприяє створенню нових робочих місць та підвищенню привабливості для залучення іноземних інвестицій, що своєю чергою сприяє загальному економічному відновленню та розвитку.

Метою даного напрямку є зосередження роботи Товариства на розробці та реалізації комплексних фінансових та консультативних рішень для відновлення і стимулювання зростання експортної діяльності українських підприємств, особливо малих та середніх, з акцентом на входження на нові ринки та підвищення конкурентоспроможності.

Створення експортного потенціалу здійснюватиметься переважно шляхом надання послуг зі страхування (перестраховування) від воєнних та/або політичних ризиків прямих інвестицій в Україну, а також зі кредитів українських суб'єктів господарювання, пов'язаних з інвестиціями у створення об'єктів та інфраструктури, необхідних для розвитку переробної промисловості та експорту товарів (робіт, послуг) українського походження.

Для реалізації зазначеного напрямку Товариство визначає такі цілі.

- **Ціль 1.1. Створити лінійку простих та затребуваних продуктів**

Роль ЕКА у підтримці українського експорту реалізується шляхом надання суб'єктам господарювання фінансових рішень, які допомагають конкурувати на міжнародних ринках. Прості та зрозумілі продукти забезпечують легший доступ до необхідних ресурсів для широкого спектру експортерів, особливо для МСБ, яким часто бракує ресурсів для розуміння складних фінансових інструментів. Це, у свою чергу, сприяє швидшому та ефективнішому прийняттю рішень з боку експортерів, оскільки вони зможуть легше оцінити переваги та ризики, пов'язані з використанням таких продуктів. Чіткі та прості продукти знижують потребу в складному консультуванні та обслуговуванні, що може зменшити витрати як для ЕКА, так і для клієнтів, а також допомагають збудувати довіру між Товариством та клієнтами, знижуючи блокуючий вплив ризиків та невизначеностей, асоційованих з міжнародною торгівлею.

Одним із ключових показників ефективності продуктів ЕКА є їх затребуваність кінцевими користувачами – українськими експортерами. Створення постійно діючого механізму оцінки потреб ринку дозволить системно адаптувати існуючі і створювати нові продукти та послуги Товариства відповідно до очікувань експортерів. Це сприятиме також

підвищенню ефективності використання ресурсів Товариства та управління ризиками, притаманними певним галузям економіки, країнам тощо.

Типові продукти, які пропонують експортно-кредитні агентства.

Продукт	Ключові характеристики	Опис
Страховання короткострокових торгових кредитів / експортних кредитів	<p>Фокус: Переважно торгівля товарами/сировиною</p> <p>Термін: <12 місяців</p> <p>Покриття: Покриття від несплати/дефолту покупця</p>	<p>Страховання торгових кредитів (зовнішньоекономічних договорів, дебіторської заборгованості за зовнішньоекономічними договорами) є флагманським продуктом для багатьох експортно-кредитних агентств. Він захищає експортерів від ризику несплати іноземними покупцями через комерційні ризики (наприклад, неплатоспроможність, тривалий дефолт) або політичні ризики (наприклад, війна, експропріація, неконвертованість валюти).</p> <p>Цей продукт забезпечує полегшення грошових потоків, коли клієнти експортера стають неплатоспроможними або не оплачують свої рахунки через комерційні чи політичні ризики. Тоді збитки можна відшкодувати, дозволяючи бізнесу підтримувати свій грошовий потік. Страховання може охоплювати весь товарообіг, лише ключових клієнтів або окремі транзакції.</p> <p>Страховання експортних кредитів або гарантування, з іншого боку, надає гарантії банкам, які пропонують фінансування експортерам, забезпечуючи повернення коштів банку, навіть якщо експортер не виконує зобов'язання. Це стимулює банки кредитувати експортерів.</p>
Страховання середньо- та довгострокових торгових кредитів / експортних кредитів / кредитів покупцю	<p>Фокус: Експорт засобів виробництва</p> <p>Термін: від 12 місяців до 20 років</p> <p>Покриття: Комерційні та політичні ризики</p>	<p>Середньострокове та довгострокове страхування забезпечує захист від комерційних /інвестиційних та політичних ризиків при наданні відтермінування на 1-20 років і більше. Завдяки цим продуктам експортери можуть підвищити свою глобальну конкурентоспроможність, пропонуючи покупцям умови, необхідні для перемоги в міжнародних тендерах.</p> <p>Найпопулярнішим видом є страхування кредитів покупцям (Buyers Credit) із залученням банків, щоб забезпечити підтримку проектів у сфері виробництва електроенергії, великомасштабної інфраструктури, транспорту та природних ресурсів.</p> <p>Щороку компанії інвестують значні кошти в міжнародні ринки, включаючи країни, що розвиваються, країни з перехідною економікою. Страховання політичних ризиків захищає від втрат транскордонних інвестицій, таких як акціонерний капітал і борг, через політичні події. До них належать експропріація, політичне насильство, неконвертованість валюти, ембарго, примусове залишення або порушення контракту. Якщо страховиком є експортно-кредитне агентство, політичну підтримку може надати національний уряд, щоб запобігти подальшим збиткам, допомогти стабілізувати проекти за кордоном і підтримати компанії в реалізації проектів навіть за складних умов.</p>
Створення консорціуму кредиторів	<p>Фокус: Проектне фінансування</p> <p>Термін: до 20 років</p>	<p>Для великомасштабних проектів, наприклад проектів з відновлюваних джерел енергії, експортно-кредитні агентства країн-кредиторів утворюють синдикат разом із комерційними кредиторами (якщо це необхідно). Експортно-кредитні агентства зазвичай надають фінансові рішення для проектів,</p>

Продукт	Ключові характеристики	Опис
	Покриття: Покриття політичних і суверенних ризиків неплатежів	які включають кілька країн, для них звичним є формат спільної роботи.
Інші продукти та послуги (пов'язані з фінансуванням торгівлі)	Фокус: підтримка короткострокових операцій Термін: до 12-18 місяців (зазвичай) для кредитної сторони. Покриття: NA	Експортно-кредитні агентства пропонують кілька інших продуктів, зокрема: <ul style="list-style-type: none"> - прямі позики або кредити для іноземних покупців можуть допомогти фінансувати закупівлю товарів і послуг у вітчизняних експортерів. Це робить експорт більш конкурентоспроможним, пропонуючи вигідні умови фінансування; - позики на оборотні кошти також можуть надаватися експортерам, щоб допомогти їм фінансувати виробництво товарів на експорт, покриваючи витрати на сировину, робочу силу та поточні витрати. Підтримка оборотного капіталу стала стандартним інструментом у наборі інструментів більшості експортно-кредитних агентств і здебільшого пропонується у формі страхування чи гарантування кредитів, але в деяких випадках також надається пряме кредитування; - фінансування перед відвантаженням і після відвантаження – це рішення для підтримки експортерів до відвантаження товарів і після відвантаження, забезпечуючи ліквідність протягом усього експортного процесу; - страхування гарантій або пряме надання гарантій є широко використовуваним інструментом фінансування торгівлі, за допомогою якого банк або експортно-кредитне агентство гарантує від імені експортера, що в разі невиконання певна сума буде виплачена імпортеру на першу вимогу. Гарантії можуть бути надані для гарантій виконання, гарантій тендерної пропозиції та гарантій авансового платежу, виданих іноземним покупцям, гарантуючи компенсацію покупцю, якщо експортер не виконає договірних зобов'язань.

Продукти окремих експортно-кредитних агентств. Джерело: веб-сторінки експортно-кредитних агентств, Бернський союз.

Назва	Країна	Продукти та послуги
KSURE	Корея	<ul style="list-style-type: none"> - Короткострокове, середньострокове та довгострокове страхування експортних кредитів - Гарантія експортного кредиту перед відвантаженням - Гарантія експортного кредиту після відвантаження - Страхування валютних ризиків - Страхування експортних гарантій
EDC	Канада	<ul style="list-style-type: none"> - Кредит покупцю - Пряме кредитування експортера - Структуроване та проектне фінансування - Страхування кредиту
Turk Eximbank	Туреччина	<ul style="list-style-type: none"> - Короткострокові експортні кредити - Середньострокові експортні кредити - Кредит покупцю - Страхування кредиту
SID Banca	Словенія	<ul style="list-style-type: none"> - Фінансування дебіторської заборгованості - Пряме кредитування експортера - Страхування

Назва	Країна	Продукти та послуги
Eximbanka	Словаччина	- Кредит під дебіторську заборгованість за зовнішньоекономічним договором - Кредит для фінансування інвестицій - Пряме кредитування експортера
KUKE	Польща	- Страхування дебіторської заборгованості - Гарантування експортних та інвестиційних кредитів - Страхування факторингу
BAEZ	Болгарія	- Страхування дебіторської заборгованості - Страхування кредиту - Страхування факторингу - Страхування інвестицій за кордоном
AOFI	Сербія	- Страхування та гарантії кредитів - Фінансування - Факторинг - Страхування дебіторської заборгованості

Важливим елементом полегшення доступу до продуктів Товариства є їх швидкість їх оформлення. Одним із типів таких продуктів є безандерайтингові продукти, тобто продукти, які не вимагають надання детальної інформації та проходження процесу індивідуальної оцінки ризиків (андерайтингу), мають стандартні умови і є швидкими та простими як в розумінні, так і в придбанні. Швидкість оформлення продуктів з індивідуальним андерайтингом доцільно покращити через укладення договорів шляхом приєднання до публічної оферти.

Задля досягнення цілі Товариство ставить такі завдання:

- створити порядок оцінки потреб ринку;
- розробити та впровадити безандерайтингові продукти;
- зробити доступним укладення договорів шляхом приєднання до публічної оферти.

• Ціль 1.2. Розширити співпрацю з посередниками для широкої дистрибуції продуктів

Експортерам України вже відомі такі послуги, як банківські, страхові, митні, консультаційні тощо. Послуги Товариства є взаємопов'язаними і комплементарними до зазначених послуг, а отже розширення впливу ЕКА та підвищення рівня охоплення експортерів послугами Товариства без збільшення використання ресурсів доцільно досягати через побудову мережі посередників з надавачами таких послуг.

Співпраця з посередниками, які мають широке коло клієнтів та глибоке розуміння потреб своїх клієнтів дозволить Товариству отримати важливу інформаційну підтримку для своєї діяльності, посилить довіру до ЕКА та сприятиме покращенню послуг та продуктів.

Досягнення цілі забезпечуватиметься шляхом:

- затвердження порядку роботи з посередниками;
- забезпечення надходження страхових платежів від посередників у розмірі не менше ніж 20% усіх продажів ЕКА.

Важливо зазначити, що досягнення цілі суттєво залежить від внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» в частині уточнення, що дія законодавства у сфері публічних закупівель не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є послуги, закупівля яких здійснюється Товариством для надання ними страхових (перестрахових) послуг та проведення страхових операцій.

- **Ціль 1.3. Забезпечити залучення експортерів до користування послугами ЕКА**

Максимальне охоплення українських експортерів послугами ЕКА допомагає не тільки індивідуальним компаніям, але й сприяє загальному економічному зростанню та стабільності економіки України. Через зменшення ризиків експортерів підвищується їх схильність до ризику, а отже активність, розширення можливостей та конкурентоспроможність на іноземних ринках. Заохочення більшої кількості експортерів до участі в міжнародній торгівлі підвищує загальну конкурентоспроможність національної економіки.

Незважаючи на наявний досвід, ЕКА все ще є новою установою для українських експортерів, а отже, важливим напрямом роботи є здійснення інформаційно-просвітницьких заходів з висвітлення можливостей та переваг державної підтримки їх діяльності в цілому, та послуг ЕКА зокрема.

Інформаційна підтримка та актуалізація дій ЕКА відповідно до потреб українських експортерів забезпечуватиметься затвердженням та реалізацією маркетингової і комунікаційної стратегій, а також регулярним здійсненням маркетингових заходів самостійно і з залученням матеріально-технічної допомоги.

Стратегічний напрям 2. Інтеграція у міжнародне середовище фінансової підтримки експорту

Ефективність діяльності ЕКА безпосередньо пов'язана з позиціями Товариства на міжнародній арені. Тісна співпраця із іноземними експортно-кредитними агентствами дає змогу забезпечити підтримку експортерам з урахуванням можливих особливостей організації експортної діяльності підприємства або структури окремого експортного проекту.

Забезпечення реалізації напрямку здійснюватиметься шляхом досягнення таких цілей:

- **Ціль 2.1. Враховувати рекомендації ОЕСР, законодавство ЄС, міжнародні практики**

Оскільки експортно-кредитні агентства світу найчастіше надають послуги з державною підтримкою, існує низка міжнародних правових норм, що врегульовують їх діяльність.

Основним документом є Угода про офіційно підтримувані експортні кредити ОЕСР (Arrangement on Officially Supported Export Credits). Ця Угода є «джентльменською угодою» між її учасниками, основною метою якої є забезпечення основи для впорядкованого використання офіційно підтримуваних експортних кредитів, страхування або гарантування, шляхом створення рівних умов для заохочення конкуренції між експортерами, що ґрунтується на якості та цінах експортованих товарів і послуг, а не на найбільш сприятливих офіційно підтримуваних експортних фінансових послугах. З цією метою Угода встановлює обмеження на умови фінансування і підтримки (строки погашення, мінімальна ставка платежу, мінімальні відсоткові ставки), що застосовуються при наданні офіційно підтримуваних експортних фінансових послуг, а також на використання учасниками пов'язаної допомоги. Угода містить низку вимог щодо прозорості серед учасників для забезпечення ефективного застосування встановлених обмежень, та застосовується до всіх офіційно підтримуваних експортних фінансових послуг зі строком погашення два роки або більше. Деякі правила, викладені в Угоді, стосуються конкретних секторів і детально викладені в секторальних додатках до Угоди (так звані «Секторальні домовленості»). З 2011 року положення Угоди є обов'язковими для експортно-кредитних агентств країн ЄС.

Також експортно-кредитні агентства у своїй роботі керуються:

- Рекомендаціями Ради ОЕСР щодо хабарництва та офіційно підтримуваних експортних кредитів (Recommendation of the Council on Bribery and Officially Supported Export Credits);

- Рекомендаціями Ради ОЕСР щодо загальних підходів до офіційно підтримуваних експортних кредитів та екологічної і соціальної комплексної перевірки (Recommendation of the Council on Common Approaches for Officially Supported Export Credits and Environmental and Social Due Diligence), які встановлюють загальні підходи до проведення екологічної та соціальної комплексної перевірки з метою виявлення, розгляду та усунення потенційних екологічних і соціальних наслідків та ризиків, пов'язаних із заявками на отримання офіційно підтримуваних експортних фінансових послуг, як невід'ємної частини систем прийняття рішень та управління ризиками в країнах-членах ОЕСР;

- Рекомендаціями ОЕСР щодо сталої практики кредитування та офіційно підтримуваних експортних кредитів (The Recommendation on Sustainable Lending Practices and Officially Supported Exports Credits), що ґрунтуються на Принципах і керівних положеннях Робочої групи з питань експортних кредитів та кредитних гарантій щодо сприяння стійкій практиці кредитування при наданні офіційних експортних кредитів країнам з низьким рівнем доходу, які були прийняті в контексті всебічного перегляду МВФ і Світовим банком своєї політики щодо обумовленості боргових лімітів для неплігових запозичень.

Хоча Рекомендації ОЕСР не є юридично обов'язковими, вони виражають спільну позицію або волю всіх країн-членів ОЕСР, а отже, можуть спричинити важливі політичні зобов'язання для урядів країн-членів.

14 грудня 2023 року Європейська Рада ухвалила рішення розпочати переговори про вступ України до ЄС. Одним із аспектів євроінтеграції є наближення національного законодавства праву ЄС. Окрім вищезазначених Рекомендацій ОЕСР, діяльність експортно-кредитних агентств країн ЄС регулюється законодавством ЄС, зокрема: Директивою Ради ЄС 98/29/ЄС від 7 травня 1998 року про гармонізацію основних положень щодо страхування експортних кредитів для операцій із середньо- та довгостроковим покриттям, Повідомленням Комісії державам-членам про застосування статей 107 і 108 Договору про функціонування ЄС до страхування короткострокових експортних кредитів 2012/С 392/01 від 19 грудня 2012 року та Повідомленням Комісії про застосування статей 87 та 88 Договору про заснування ЄС до державної допомоги у формі у формі гарантій 2008/С 155/02 від 20 червня 2008 року.

Будучи рушійною силою економічного зростання, транскордонна торгівля відіграє ключову роль у переході до глобальної економіки з низьким вмістом вуглецю та більш сталого суспільства. Сталий розвиток став пріоритетом державного та приватного секторів, фінансові установи та корпорації дедалі більше зосереджуються на екологічних, соціальних і управлінських аспектах під час прийняття рішень щодо фінансування, а уряди розглядають різноманітні політичні ініціативи для стимулювання сталої поведінки. Ось чому глобальна торгівля повинна перетворитися на двигун сталого розвитку, сприяючи посиленню дій щодо клімату та біорізноманіття на міжнародному, галузевому та корпоративному рівнях.

ЕКА усвідомлює важливість врахування екологічних аспектів при підтримці транскордонної торгівлі та у створенні глобальних ланцюжків створення вартості. Численні дослідження підкреслюють значну роль міжнародної торгівлі, яка залежить від морського та повітряного транспорту, у вивільненні глобальних викидів вуглецю. З огляду на розширення торгівлі, вкрай важливо збільшити частку торгівлі, яка справді є «зеленою». Екологізація бізнесу Товариства вимагає комплексного підходу, який інтегрує стійкість у кожен аспект його діяльності. Надаючи пріоритет зеленим проектам, розробляючи спеціалізовані фінансові продукти та розвиваючи культуру сталого розвитку, ЕКА може внести значний внесок у глобальні зелені цілі, одночасно підтримуючи економічний розвиток.

При запровадженні механізмів вимірювання та контролю соціально-екологічних ризиків при прийнятті рішень щодо укладення угод, ЕКА враховуватиме такі обов'язкові елементи:

- сприяння зеленим проектам: Товариство підтримуватиме екологізацію транскордонної торгівлі, особливо у сфері відновлюваної енергетики, енергоефективності, торгівлі та інших зелених секторів. З цією метою ЕКА намагатиметься запропонувати кращі умови надання послуг для екологічних проектів;

- опрацювання «зеленої» політики: Товариство прагне до сталого розвитку та передбачить вимоги щодо екологічної стійкості у своїй політиці та продуктах з урахуванням найкращих міжнародних практик, таких як Принципи Екватора (Equator Principles), Стандарти діяльності Міжнародної фінансової корпорації (IFC Performance Standards) або Рекомендації Ради ОЕСР щодо загальних підходів до офіційно підтримуваних експортних кредитів та екологічної і соціальної комплексної перевірки (Recommendation of the Council on Common Approaches for Officially Supported Export Credits and Environmental and Social Due Diligence);

- об'єднання екологічних критеріїв: Товариство буде прагнути включати екологічні, соціальні і управлінські критерії до продуктів; запроваджувати спеціальні процеси перевірки та оцінки для проведення ретельного вимірювання екологічних ризиків для всіх проектів, враховуючи потенційний вплив на біорізноманіття, клімат, навколишнє середовище та місцеві громади; зберігати прозорість у звітності про вплив підтриманих проектів на екологію та соціальні аспекти, наприклад, шляхом публікації щорічних звітів;

- підвищення потенціалу та підвищення обізнаності: Товариство сприятиме навчанню власних працівників та клієнтів з питань навколишнього середовища та сталого фінансування, співпрацюватиме з експортерами, банками та іншими зацікавленими сторонами для підвищення обізнаності та нарощування потенціалу для екологізації українського експорту та проектів, які підтримує ЕКА;

- співпраця та партнерство: Товариство співпрацюватиме з міжнародними організаціями, іншими експортно-кредитними товариствами та фінансовими установами для просування найкращих практик зеленого фінансування.

У подальшому Товариство розгляне можливість впровадження зеленої пропозиції, наприклад спеціальних інструментів підтримки зеленого українського експорту, який сприяє зміні клімату. Ці інструменти можуть надаватися на спеціальних умовах, щоб стимулювати підприємства та банки використовувати екологічний інструмент і сприяти переходу. ЕКА прагне допомогти визначити стандарти сталого розвитку для банківського обслуговування транзакцій, включаючи надання рекомендацій для боротьби з ризиками, пов'язаними з кліматом, у транскордонних транзакціях та досягнення нульових чистих викидів парникових газів в банківських операціях.

В межах цієї цілі завданнями Товариства є:

- запровадити механізми вимірювання та контролю соціально-екологічних ризиків при прийнятті рішень щодо укладення угод;
- врахувати рекомендації ОЕСР та законодавство ЄС у внутрішніх процедурах укладення угод;
- адаптувати внутрішні документи ЕКА до Рекомендацій Ради ОЕСР щодо хабарництва та офіційно підтримуваних експортних кредитів.

• **Ціль 2.2. Розширювати міжнародну співпрацю, створювати ефективні програми вихідного перестраховання**

Ключовими сферами міжнародної співпраці є перестраховання, практична та методологічна підтримка з боку партнерів. Співпраця з міжнародними та іноземними фінансовими організаціями, в тому числі для акумуляції міжнародної фінансової допомоги, є важливою передумовою для забезпечення зростання експорту та економіки України і є одним із основних завдань ЕКА, адже надає доступ до глобального досвіду, знань і найкращих практик. Постійна участь представників Товариства у зустрічах Бернського союзу, засіданнях робочих груп ОЕСР та інших професійних об'єднаннях є необхідною умовою зростання ЕКА,

адаптації найкращих практик та уникнення типових помилок. У свою чергу, мережа професійних контактів підвищує рівень довіри до Товариства зокрема, та до України в цілому, дозволяє отримати експертну підтримку у впровадженні стандартів. Така співпраця є важливим елементом залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги Україні.

Через побудову мережі міжнародного партнерства Товариство створюватиме програми вихідного перестраховання, завдяки чому ЕКА може отримати додаткові ємності для покриття ризиків. Перестраховання потенційно дозволить Товариству прийняти на страхування більший обсяг ризику, дотримуватись вимог до платоспроможності, що у свою чергу сприятиме стабільним фінансовим результатам.

Використання перестраховання може стати інструментом збільшення спроможностей Товариства підтримувати більший обсяг експорту, за умови внесення відповідних змін до положень Постанови НБУ №351, а саме зменшення сукупного обсягу зобов'язань ЕКА за всіма укладеними ЕКА угодами щодо страхування на розмір зобов'язань, переданих у перестраховання.

У свою чергу, готовність Товариства приймати ризики у вхідне перестраховання посилить схильність іноземних страховиків і експортно-кредитних агентств до розширення підтримки торгівлі з Україною, та сприятиме збільшенню обсягів інвестицій в Україну.

ЕКА вже здійснює діяльність із розвитку партнерства в усіх зазначених вище сферах, і зустрічна зацікавленість з боку іноземних партнерів підтверджує необхідність подальшої роботи.

З метою досягнення поставленої цілі Товариство:

- регулярно братиме участь у засіданнях робочої групи щодо експортних кредитів та експортних гарантій ОЕСР;
- забезпечить передачу у облігаторне перестраховання частини портфелю.

Стратегічний напрям 3. Інституціоналізація з метою ефективної підтримки експорту

ЕКА є спроможним не лише забезпечувати консолідацію фінансових послуг експортерам, але й стати надійним партнером та консультантом для експортерів у рамках їхніх потреб, майданчиком для обговорення проблем, пошуку шляхів вирішення таких проблем, а також бути інструментом їх вирішення.

Інституціоналізація ЕКА як надійного партнера для українських експортерів та вирішення проблем експортерів сприятиме швидшому відновленню та розвитку експорту, що в результаті сприятиме зростанню економіки, збільшенню присутності продукції «made in Ukraine» та створенню іміджу України як надійного партнера.

Розвиток ЕКА є неможливим без створення ефективних бізнес-процесів, забезпечення їх необхідними людськими, матеріальними та фінансовими ресурсами відповідно до кращих світових практик. Спроможність ЕКА, як страховика з особливим статусом, продуктивно виконувати поставлені перед ним завдання є запорукою розвитку експорту.

Змістом цього напрямку є забезпечення стійкого, послідовного розвитку ЕКА як надійної інституції та професійного партнера українського експорту.

Для реалізації цього напрямку ЕКА ставить такі цілі.

- **Ціль 3.1. Професійна команда**

Унікальність та важливість досягнення стратегічних цілей і цільових показників ЕКА вимагає залучення та утримання кваліфікованих фахівців з різними компетенціями.

ЕКА продовжить спрямовувати зусилля на підвищення ефективності роботи Товариства шляхом професійного розвитку працівників та побудови ефективної організаційної структури із застосуванням сучасних методів управління та мотивації персоналу.

Для досягнення цілі буде реалізовано такі ініціативи:

- утримувати середньозважений показник досягнення КПЕ на рівні 80%;
- забезпечити низьку плинність кадрів (до 15%);
- постійно підтримувати та розвивати професійні знання працівників ЕКА;
- утримувати штат працівників численністю до 60 чоловік.

• Ціль 3.2. Розвиток внутрішніх ІТ-систем, цифровізація надання послуг

Цифрова трансформація - це впровадження сучасних технологій у бізнес-процеси підприємства. Цей підхід передбачає не лише встановлення сучасного обладнання або програмного забезпечення, але й фундаментальні зміни у підходах до управління, корпоративної культури, зовнішніх комунікацій. Як наслідок, підвищуються продуктивність кожного співробітника і рівень задоволеності клієнтів. Автоматизація роботи ЕКА є важливою також з питань безпеки даних, що використовуються, створюються та обробляються у процесі здійснення діяльності.

Цифровізація компаній в Україні в умовах війни важливіша, ніж будь-коли. Адже більшість бізнес-процесів наразі неможливо виконати у паперовій формі, а в деяких регіонах та/або в небезпечний час робота в офісних приміщеннях взагалі неможлива. Прагнучи випередити очікування власних клієнтів, ЕКА при реалізації зазначеної цілі забезпечуватиме оптимізацію своїх послуг шляхом використання найкращих українських та світових практик, максимально автоматизуватиме весь процес роботи з клієнтом від подачі заявки до отримання договору страхування. Це дасть змогу суттєво збільшити швидкість надання послуг і покращити клієнтський досвід.

Цифровізація процесів і функцій ЕКА сприятиме прискоренню і оптимізації всіх процесів та процедур. Використання аналітики на основі автоматизації збору та цифровізації даних, та їх подальший аналіз, дасть змогу формувати індивідуальні пропозиції для клієнтів (чи допасовувати пропозиції до очікувань експортерів), управляти ліквідністю, знижувати ризики та ефективніше керувати збитковістю.

Важливим чинником у роботі експортерів є швидкість, а цифровізація зменшує кількість бюрократичних перешкод, пришвидшуючи процеси, спрощує доступ до інформації та сприяє прозорості. Цифрова трансформація Товариства допоможе збільшити персоналізовану взаємодію Товариства з експортерами та прискорить просування і надання послуг.

Завдання для досягнення цієї цілі:

- впровадити комплекс сучасних ІТ-систем(и) для покриття внутрішніх процесів, звітності та цифровізації роботи з контрагентами, із забезпеченням кібербезпеки;
- зробити доступними для користування електронним шляхом більше ніж 30% послуг ЕКА.

• Ціль 3.3. Розвиток спроможностей ЕКА

Капіталізація ЕКА є адекватною для початкового періоду розвитку товариства, проте для значного зростання бізнесу ЕКА може знадобитися більше фінансування. Невеликі експортно-кредитні агентства можуть працювати з обмеженим капіталом і при цьому ефективно впроваджувати диверсифіковану продуктову пропозицію. Однак для того, щоб Товариство відіграло значну роль у диверсифікації експорту та підтримувало експортерів МСБ у виході на нові ринки, необхідно підготувати сценарій докапіталізації та перегляду структури капіталу ЕКА, взяти до уваги існуючі обмеження та підготувати обґрунтований план, який покаже, як

ЕКА може збільшити свій капітал. Капітал Товариства повинен бути перспективним та економічно обґрунтованим, тобто має відповідати конкретним ризикам, які несе ЕКА, що дозволить Товариству оптимально розподіляти капітал між різними рівнями ризиків, які воно бере на себе при формуванні свого портфеля.

В межах цієї цілі завданнями Товариства є:

- збільшити розмір статутного капіталу Товариства на 5 млрд. грн. грошовими коштами, що дозволить протягом 2-3 років створити портфель зобов'язань обсягом близько 6,5 млрд. грн, який дозволить підтримувати експортні контракти щороку близько 50 млрд. грн.;
- змінити структуру капіталу, збільшивши його ліквідність, що посилить фінансову стійкість Товариства;
- здійснювати адвокацію отримання ЕКА державної гарантії за зобов'язаннями з обмеженим регресом, що суттєво знизить потенційні потреби у фінансуванні Товариства з боку держави, а отже й навантаження на державний бюджет.

На момент затвердження цього Стратегічного плану розвитку відсутні рішення щодо збільшення статутного капіталу Товариства шляхом додаткової емісії акцій, а отже ключові індикатори і показники результатів діяльності розроблено виходячи з припущення, що статутний капітал залишається на поточному рівні. Разом з тим, відповідно до визначених стратегічних напрямів та цілей, ЕКА планує переглянути ключові індикатори і показники результатів діяльності у разі збільшення розміру статутного капіталу Товариства.

Як правило, вимоги до капіталу для експортно-кредитного агентства повинні бути перспективними та економічно обґрунтованими, наприклад, вони повинні бути пристосовані до конкретних ризиків, які несе експортно-кредитне агентство, дозволяючи йому оптимально розподілити капітал між різними рівнями ризику, які приймає на себе таке агентство.

4.2. Ключові індикатори (кількісна оцінка)

№ з/п	Найменування завдання/ показника результату	Одиниця виміру	Джерело інформації	Базовий період		Плановий період (прогноз)				
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Стратегічний напрям 1. Розбудова інструментів фінансової підтримки, у тому числі захисту від воєнних та політичних ризиків, задля відновлення та зростання експорту									
1.1	Ціль 1.1. Створити лінійку простих та затребуваних продуктів									
1.1.1	Завдання (ініціатива) 1.1.1. Створити порядок оцінки потреб ринку	Внутрішній документ	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	затверджено	виконання	виконання	виконання	виконання
1.1.2	Завдання (ініціатива) 1.1.2. Розробити та впровадити безандеррайтингові продуктів	Паспорт продукту	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	x	x	затверджено	затверджено	x
1.1.3	Завдання (ініціатива) 1.1.3. Зробити доступним укладення договорів шляхом приєднання до публічної оферти	Типова форма договору	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	затверджено	затверджено	x	x	x
1.2	Ціль 1.2. Розширювати співпрацю з банками, страховими компаніями та іншими організаціями для широкої дистрибуції продуктів									
1.2.1	Завдання (ініціатива) 1.2.1. Затвердити порядок роботи з посередниками	Внутрішній документ	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	затверджено	x	x	x	x
1.2.2	Завдання (ініціатива) 1.2.2. Забезпечити надходження страхових платежів від посередників у розмірі не менше ніж 20% усіх продажів ЕКА	Відсоток страхових платежів, отриманих завдяки посередникам	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	0%	5%	10%	15%	20%
1.3	Ціль 1.3. Забезпечити залучення експортерів до користування послугами ЕКА									
1.3.1	Завдання (ініціатива) 1.3.1. Затвердити та реалізувати маркетингову стратегію	Внутрішній документ	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	затверджено	реалізація	реалізація	реалізація	реалізація

№ з/п	Найменування завдання/ показника результату	Одиниця виміру	Джерело інформації	Базовий період		Плановий період (прогноз)				
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.3.2	Завдання (ініціатива) 1.3.2. Затвердити та реалізувати комунікаційну стратегію	Внутрішній документ	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	затверджено	реалізація	реалізація	реалізація	реалізація
1.3.3	Завдання (ініціатива) 1.3.3. Регулярно здійснювати маркетингові заходи самостійно і з залученням матеріально-технічної допомоги	Кількість проведених заходів	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	31	25	20	20	20	20	20
2	<u>Стратегічний напрям 2. Інтеграція у міжнародне середовище фінансової підтримки експорту</u>									
2.1	Ціль 2.1. Врахувати рекомендації ОЕСР, законодавство ЄС, міжнародні практики									
2.1.1	Завдання (ініціатива) 2.1.1. Запровадити механізми вимірювання та контролю соціально-екологічних ризиків при прийнятті рішень щодо укладення угод	Внутрішній документ	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	x	x	x	x	затверджено
2.1.2	Завдання (ініціатива) 2.1.2. Врахувати рекомендації ОЕСР та законодавство ЄС у внутрішніх процедурах укладення угод	Внутрішній документ	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	x	x	x	x	затверджено
2.1.3	Завдання (ініціатива) 2.1.3. Адаптувати внутрішні документи ЕКА до Рекомендацій Ради ОЕСР щодо хабарництва та офіційно підтримуваних експортних кредитів	Внутрішній документ	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	x	затверджено	x	x	x
2.2	Ціль 2.2. Розширювати міжнародну співпрацю, створювати ефективні програми вихідного перестраховання									
2.2.1	Завдання (ініціатива) 2.2.2. Брати участь у засіданнях робочих груп щодо експортних кредитів та експортних гарантій ОЕСР	Кількість засідань за участю представників ЕКА	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	0	0	2	2	2	2	2
2.2.2	Завдання (ініціатива) 2.2.3. Забезпечити передачу у облігаторне перестраховання частини портфелю	Частка цесії в перестраховання	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	0%	0%	0%	40%	40%	60%	60%
3	<u>Стратегічний напрям 3. Інституціоналізація з метою ефективною підтримки експорту</u>									

№ з/п	Найменування завдання/ показника результату	Одиниця виміру	Джерело інформації	Базовий період		Плановий період (прогноз)				
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3.1	Ціль 3.1. Професійна команда									
3.1.1	Завдання (ініціатива) 3.1.1. Утримувати середньозважений показник досягнення КПЕ на рівні 80%	Середньозважений показник досягнення КПЕ	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	від 80%	від 80%	від 80%	від 80%	від 80%
3.1.2	Завдання (ініціатива) 3.1.2. Забезпечити низьку плинність кадрів (до 15%)	Відсоток плинності кадрів	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	33%	20%	до 15%	до 15%	до 15%	до 15%	до 15%
3.1.3	Завдання (ініціатива) 3.1.3. Постійно підтримувати та розвивати професійні знання працівників ЕКА	Кількість тренінгів за участю представників ЕКА	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	5	5	3	3	3	3	3
3.1.4	Завдання (ініціатива) 3.1.4. Утримувати штат працівників численність до 60 чоловік	Середньорічна кількість штатних працівників	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	36	40	до 60	до 60	до 60	до 60	до 60
3.2	Ціль 3.2. Розвиток внутрішніх ІТ-систем, цифровізація надання послуг									
3.2.1	Завдання (ініціатива) 3.2.1. Впровадити комплекс сучасних ІТ-систем(и) для покриття внутрішніх процесів, звітності та цифровізації роботи з контрагентами, із забезпеченням кібербезпеки	x	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	x	x	x	x	виконано
3.2.2	Завдання (ініціатива) 3.2.2. Зробити доступними для користування електронним шляхом більше ніж 30% послуг ЕКА	Відсоток послуг, доступних до придбання електронним шляхом	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	x	x	x	x	10%	20%	30%
3.3	Ціль 3.3. Розвиток спроможностей ЕКА									

№ з/п	Найменування завдання/ показника результату	Одиниця виміру	Джерело інформації	Базовий період		Плановий період (прогноз)				
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3.3.1	Завдання (ініціатива) 3.3.1. Збільшити розмір капіталу Товариства	Розмір статутного капіталу, тис. грн	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	2 000 000	2 000 000	7 000 000 ²²	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
3.3.2	Завдання (ініціатива) 3.3.2. Змінити структуру капіталу, збільшивши його ліквідність	Коефіцієнт ліквідності	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	158%	79%	158%	172%	179%	183%	186%
3.3.3	Завдання (ініціатива) 3.3.3. Здійснювати адвокацію отримання ЕКА державної гарантії за зобов'язаннями з обмеженим регресом	х	ПрАТ «Експортно-кредитне агентство»	х	х	виконується	виконується	виконується	виконується	виконується

²² На момент затвердження цього Стратегічного плану розвитку відсутні рішення щодо збільшення статутного капіталу Товариства шляхом додаткової емісії акцій, а отже ключові індикатори і показники результатів діяльності розроблено виходячи з припущення, що статутний капітал залишається на поточному рівні. Разом з тим, відповідно до визначених стратегічних напрямів та цілей, ЕКА планує переглянути ключові індикатори і показники результатів діяльності у разі збільшення розміру статутного капіталу Товариства.

5. РЕСУРСИ

Унікальність та важливість досягнення стратегічних цілей і цільових показників ЕКА вимагає залучення та утримання кваліфікованих фахівців з різними компетенціями. ЕКА продовжить спрямовувати зусилля на підвищення ефективності роботи Товариства шляхом професійного розвитку працівників та побудови ефективної організаційної структури із застосуванням сучасних методів управління та мотивації персоналу.

З метою реалізації поставлених цілей та завдань ЕКА утримуватиме нечисленний штат кваліфікованих працівників, що не перевищуватиме 60 осіб. Станом на 31 грудня 2023 року штатний розпис Товариства передбачав 48 штатних одиниць, що відповідало поточним потребам. Таким чином, кількість нових робочих місць, що може бути створена упродовж п'яти років, становитиме до 12 робочих місць. При цьому передбачається, що організаційна структура Товариства може модифікуватися залежно від викликів, потреб, задач, тощо.

За рахунок регулярного підвищення кваліфікації працівників, що передбачатиме не лише поглиблення професійних знань, але й розвиток навичок, а також шляхом створення сприятливих умов праці, Товариство утримуватиме стабільний штат працівників. Створення сприятливих умов праці досягатиметься через:

- забезпечення ринкових умов праці (моніторинг рівня заробітних плат аналогічних ринків – банківського, страхового, - та фінансових установ, частка власності держави у корпоративних правах яких становить 50 або більше відсотків; індексацію, щорічний перегляд; впровадження систем мотивації, заснованих на індивідуальних досягненнях КПЕ тощо);
- нематеріальні заходи мотивування (навчання, медичне страхування, гнучкі умови праці тощо);
- належного матеріально-технічного забезпечення (забезпечення комп'ютерною технікою, програмним забезпеченням, приміщенням тощо);
- дотримання вимог законодавства про працю.

Підвищенню ефективності праці та мінімізації операційних ризиків сприятиме впровадження комплекс сучасних ІТ-систем(и) для покриття внутрішніх процесів, звітності та цифровізації роботи з контрагентами, а також створення та розбудова мережі посередників.

Збалансований фінансовий план Товариства забезпечує достатність та прогнозованість фінансових ресурсів. ЕКА консервативно управляє загальними та адміністративними витратами. Основними джерелами надходжень Товариства є страхові платежі та доходи від інвестиційної діяльності. Разом з тим, з метою оптимізації витрат, Товариство здійснює роботу над створенням мережі партнерів з надання фінансово-технічної допомоги для залучення додаткових ресурсів задля спільної реалізації стратегічних завдань та цілей ЕКА.

Оскільки Товариство не здійснює виробничої діяльності, виконання ним своїх завдань не вимагає значних матеріальних ресурсів. Ключовим матеріальним інструментом буде комплекс сучасних ІТ-систем(и) для покриття внутрішніх процесів, звітності та цифровізації роботи з контрагентами, створений з урахуванням вимог кібербезпеки. Задля мінімізації операційних ризиків Товариство потребує власного приміщення.

6. ПОТЕНЦІЙНІ РИЗИКИ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

ЕКА є установою з особливим статусом, і має риси, притаманні як страховим компаніям, так і банкам, а отже якісне управління ризиками слугуватиме запорукою надійності Товариства.

З метою реалізації поставлених цілей та задач, система управління ризиками ЕКА і надалі буде розвивати власний ризик-профіль із збереженням вектору розвитку та масштабування діяльності.

Станом на 31 грудня 2023 року в ЕКА запроваджена система внутрішнього контролю та оцінки ризиків на основі ризик-орієнтовного підходу. Концепція функціонування системи управління ризиками ЕКА побудована на основі принципів, що дозволяють повноцінне функціонування та розвиток бізнесу Товариства.

Зважаючи на наявні продукти Товариства та перспективи їх розвитку, політикою з управління ризиками визначений перелік суттєвих ризиків, що вимірюються та контролюються ЕКА на постійній основі. До суттєвих ризиків віднесені, зокрема, наступні: ризик ліквідності, ризик капіталу, кредитний ризик (в т.ч. андеррайтинговий ризик), ризик концентрації та диверсифікації, операційний ризик, комплаєнс-ризик.

- Ризик ліквідності та ризик капіталу ЕКА.

З урахуванням наявного попиту на продукти ЕКА, підтримка експортерів діяльністю Товариства, прогнозовано, буде невинно зростати. Станом на 31 грудня 2023 року обсяг власних високоліквідних активів (грошових коштів) складає 578,1 млн грн або 20% загальної вартості активів ЕКА. Обсяг наданої на початок 2024 року страхової відповідальності становить 728,6 млн. грн., або 126% від обсягу високоліквідних активів.

Капітал ЕКА сформований за рахунок ОВДП з терміном обігу 5 382 дні. Строк погашення ОВДП, що внесені до капіталу ЕКА, не дозволяє проводити залучення під них ліквідних коштів без втрати дохідності. Відповідно, з метою уникнення потенційного ризику втрати ліквідності та платоспроможності, Товариство потребує збільшення розміру статутного капіталу до 7 млрд. грн. за рахунок в т.ч. високоліквідних активів, тим самим нівелювати потенційний прояв ризику ліквідності на діяльності Товариства.

- Кредитний (в т.ч. андеррайтинговий ризик).

З метою мінімізації збитків та прийняття виважених рішень в процесі здійснення діяльності, в ЕКА впроваджена політика андеррайтингу, що в тому числі враховує аспекти фінансового стану національного експортера та його іноземних партнерів. Відповідно до цього, при реалізації процесу відбору та супроводження клієнтів, Товариство комплексно контролює кредитні ризики, що притаманні діючим страховим продуктам.

З урахуванням перспектив розвитку діяльності ЕКА, система контролю кредитних ризиків буде еволюціонувати, адаптуючись під зміни ринку та нових продуктів ЕКА. Зокрема, накопичення власного досвіду в процесі роботи із міжнародними ринками та в процесі врегулювання потенційно проблемної заборгованості надасть можливість переходу до автоматизованих рішень по типовим продуктам та по клієнтам, що мають стійкий фінансовий стан із високим рівнем платоспроможності.

- Ризик концентрації та диверсифікації.

Ризик концентрації та диверсифікації контролюється Товариством на постійній основі. В розрізі продуктів та контрагентів даний ризик не має суттєвого відображення, приймаючи до уваги рівномірний розподіл страхового портфелю по згаданим критеріям через існування невеликої кількості страхових продуктів, лімітування в межах наявних страхових продуктів та виважений підхід до оцінки кредитних ризиків (портфельним методом, або на індивідуальній основі).

З урахуванням векторів потенційного розвитку, ризик концентрації та диверсифікації прогнозовано буде знаходитися у межах встановлених лімітів ризику.

- Операційний ризик.

З метою уникнення операційних інцидентів, ЕКА запровадило систему контролю, фіксації та ескалації операційного ризику. З урахуванням дотримання принципу виконання роботи висококваліфікованими кадрами, що мають можливість постійного розвитку власних професійних якостей, суттєвих операційних інцидентів не було зафіксовано. Крім цього, за

рахунок постійної роботи над автоматизацією процесів в період розвитку діяльності ЕКА рівень операційного ризику буде низьким та прогнозованим.

- **Комплаєнс-ризик.**

Система внутрішнього контролю повноцінно забезпечує контроль комплаєнс-ризиків Товариства. Станом на 31 грудня 2023 року побудована повноцінна система оцінки та контролю комплаєнс-ризиків, що забезпечить стабільне функціонування Товариства і в прогнозованому періоді.

7. КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ²³

№	Напрямок діяльності	Найменування показника	Одиниця виміру	Факт минулого року (2023)	Прогноз поточного року (2024)	1-ий плановий рік (2025)	2-ий плановий рік (2026)	3-ий плановий рік (2027)	4-ий плановий рік (2028)	5-ий плановий рік (2029)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Фінансова діяльність	1.1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	тис. грн	6 013	13 470	15 316	15 622	15 935	16 253	16 578
		1.2. Валовий прибуток	тис. грн	5 092	(71 804)	(54 729)	(55 823)	(56 940)	(58 079)	(59 240)
		1.3. Чистий фінансовий результат	тис. грн	153 409	71 668	22 752	23 082	24 236	25 448	26 720
		1.4. Валова рентабельність	%	3,32	(100,19)	(240,55)	(241,85)	(234,94)	(228,23)	(221,71)
		1.5. Рентабельність діяльності	%	2 551,29	532,06	148,55	147,75	152,09	156,57	161,18
2	Маркетингова діяльність	2.1. Обсяг реалізованої продукції на вітчизняному ринку	тис. грн	-	-	-	-	-	-	-
		2.2. Виручка від реалізації продукції на експорт	тис. грн	-	-	-	-	-	-	-
3	Виробнича діяльність	3.1. Рівень використання виробничих потужностей	%	-	-	-	-	-	-	-
4	Інвестиційна та інноваційна діяльність	4.1. Капітальні інвестиції усього, у тому числі за джерелами фінансування:	тис. грн	262	1 219	5 999	20 700	3 582	3 690	3 798

²³ Показники прогнозу поточного року, а також 1-го, 2-го, 3-го, 4-го та 5-го планових років надано відповідно до фінансового плану Товариства на 2025 рік, затвердженого Наглядовою Радою (протокол засідання наглядової ради №11 від 29 травня 2024 року).

На момент затвердження цього Стратегічного плану розвитку відсутні рішення щодо збільшення статутного капіталу Товариства шляхом додаткової емісії акцій, а отже ключові індикатори і показники результатів діяльності розроблено виходячи з припущення, що статутний капітал залишається на поточному рівні. Разом з тим, відповідно до визначених стратегічних напрямів та цілей, ЕКА планує переглянути ключові індикатори і показники результатів діяльності у разі збільшення розміру статутного капіталу Товариства.

№	Напрямок діяльності	Найменування показника	Одиниця виміру	Факт минулого року (2023)	Прогноз поточного року (2024)	1-ий плановий рік (2025)	2-ий плановий рік (2026)	3-ий плановий рік (2027)	4-ий плановий рік (2028)	5-ий плановий рік (2029)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		4.1.1 Кошти державного бюджету	тис. грн	-	-	-	-	-	-	-
		4.1.2 Власні кошти підприємства	тис. грн	262	1 219	5 999	20 700	3 582	3 690	3 798
		4.1.3 Залучені кошти	тис. грн	-	-	-	-	-	-	-
		4.2. Витрати на інновації	тис. грн	-	-	-	-	-	-	-
		4.3 Обсяг реалізованої інноваційної продукції	тис. грн	-	-	-	-	-	-	-
		4.4 Питома вага інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції	%	-	-	-	-	-	-	-
5	Розвиток трудового потенціалу підприємства	5.1 Середньооблікова чисельність штатних працівників	осіб	41	54	50	50	50	50	50
		5.2 Середньомісячна заробітна плата працівників	грн	76 691	75 086	138 333	145 250	152 512	160 138	168 145
		5.3 Продуктивність праці одного працюючого промислово-виробничого персоналу	тис. грн/особу/міс	-	-	-	-	-	-	-
		5.4 Питома вага працівників, які здійснюють науково-технічну діяльність	%	-	-	-	-	-	-	-
6	Стан використання активів	6.1. Активи усього, у тому числі:	тис. грн	2 888 990	2 914 838	2 991 010	-	-	-	-
		6.1.1 Оборотні активи	тис. грн	679 778	765 232	821 365	-	-	-	-
		6.1.2 Основні засоби (первісна	тис. грн	3 414	4 634	10 707	-	-	-	-

№	Напрямок діяльності	Найменування показника	Одиниця виміру	Факт минулого року (2023)	Прогноз поточного року (2024)	1-ий плановий рік (2025)	2-ий плановий рік (2026)	3-ий плановий рік (2027)	4-ий плановий рік (2028)	5-ий плановий рік (2029)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		вартість)								
		6.2 Коефіцієнт зносу основних засобів	%	0,77	0,77	0,48	-	-	-	-
		6.3 Рентабельність активів	%	5,31	2,46	0,76	-	-	-	-

8. ВИСНОВКИ

Реалізація Стратегічного плану розвитку забезпечить активізацію підтримки українського експорту, стимулювання експансії експорту товарів (робіт, послуг) українського походження та сприятиме збільшенню кількості українських експортерів та їх конкурентоспроможності.

Визначені цим Стратегічним планом розвитку напрями спрямовані на посилення ролі ЕКА у відновлення та розвитку економіки, внутрішній інституціональний розвиток та інтеграцію у зовнішнє міжнародне середовище фінансової підтримки експорту.

Товариство очікує, що досягнення цілей сприятиме надходженню валютної виручки у розмірі не менше 120 млрд гривень наростаючим підсумком, а також створенню або збереженню 12 000 робочих місць.

Фактори, які можуть вплинути на реалізацію Стратегічного плану розвитку Товариства та/або вимагатимуть його перегляду:

- загроза національній безпеці внаслідок збройної агресії Російської Федерації;
- глобальне зниження темпів розвитку світової економіки;
- невизначеність макроекономічних прогнозів української економіки у середньо- та довгостроковій перспективі;
- затвердження плану відновлення України, який не узгоджуватиметься зі Стратегічним планом розвитку ЕКА;
- затвердження експортної стратегії України, яка не узгоджуватиметься зі Стратегічним планом розвитку ЕКА;
- недостатність капіталу Товариства;
- неналежне фінансове забезпечення діяльності ЕКА;
- неналежне та/або неефективне здійснення корпоративного управління.